

Universitätsbibliothek Paderborn

Compendivm Totivs Tractatvs De S. Matrimonij Sacramento R. P. Thomæ Sanches E Soc. Iesv

Sánchez, Tomás Coloniæ Agrippinæ, 1624

D.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41559

De Cur. Cust. & Deb.

Debitum.

Ebitor absque termino non tenetur statim soluere, sed quado est requisitus à creditore, l. 1. disp. 28.n.2.

2 Petere, & reddere debitum coniugale, est ex se licitum, & meritorium, & gratiam ex opere operantis confert, libr. 9, disp. 1. num. 1, 2,

eg. 3.

3 Debitum petere propriè lo quendo; nunquam est in præcepto; reddere tamen tenetur coniux coniugi, siue expresse, siue racite, siue interpretatiue petenti, & coniuges sunt equales in petendo, & reddendo. Secus dicendum in actu coniugali, vel domestica dispensarione, loquendo de equalitate quantitatis, & non proportionis. Est autem interpretatiua vioris petitio, quando vir attenta eius conditione, velaliunde, percipit, ipsam concubitum appetere. V xor tamen licite potest expectare, petitionem expressam viri, nisi in eo detur ide pudo , vel periculum incontinentiæ, & vir non petit, nec verbis, nec signis, & tune obligatio non est sustitia, sed ex lege charitatis, lib.9.d. 2. an. 1 vique ad 7. Et hæc obligatio reddendi, & sus ad petendum oritur necessario ex natuin matrimonij, seu vinculi coniugalis; & coning cenentur mutuo reddere debitum sub morta istramen non semper petitur raquam debitum, led tanquam symbolum conjugale amieitiæ, & seut in alijs excusat paruitas ma-

teria,

teriæ, ita in hoc, v.g. solet vir petere quater in menle, si petat iterum, non peccar mortaliter vxor, illa quintà vice negando sine periculo incontinentiæ, Idem quando non statim redditur debitum, sed differtur per aliquod breue tempus, vt fi coniux neget mane, redditurus nocte, licet periculum sit pollutionis inuolutariæ, vbi abest consensus periculum. Secus dicendum, a periculum fit incidendi in morbumgrauem. Et quando vir nimius est in petendo; non semper, sed moderare tenerur reddere; & coniugi remisse petenti debitum, non elt mortale negare. Est tamen mortale rariffime, & magna cum facultate reddere, vel negare, quando infta & sufficiens causa abest, & icandalum, grauelque discordiz orientur: & non exculatur co quod fit dies solemnis, aut Euchariltiam recepturus. Tandem etiam est mortale non reddere, quando iusta causa non extat, & coniux petens instat, l, 9. dif. 2. an. 8. v que ad 16.

4 Reddere debitum ita, vt impediatur generatio, est peccatum mortale contra patură,

1.9.dif. 20.nu.1.

ur

11-

les

CX

+2+

n-

rur

ue

12-

ımı

0-

on

IIS

ie,

e-

ti-

U-

00

10

. Ro

di,

u-

n-

ub

m

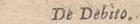
le

2-

Z,

y Vir non potest negare debitum vxori propter dotem non solutam, libr. 9. disputat. 5. numer. 1.

6 Vir sanus non tenetur reddere debitum vxori seprotæ, alique morbo contagioso laboranti, cum periculo notabilis infectionis. Item non tenetur, quando obsepram nimius horror

horrorinfurgit. Secus dicendum, quando les pra præcessit matrimonium, ab altero non ignorata, & tenetur cum illo cohabitare. Item leprosus tenetur reddere sano petenti, lib. 9. de 24. à.n. 14. vsq. ad 23.

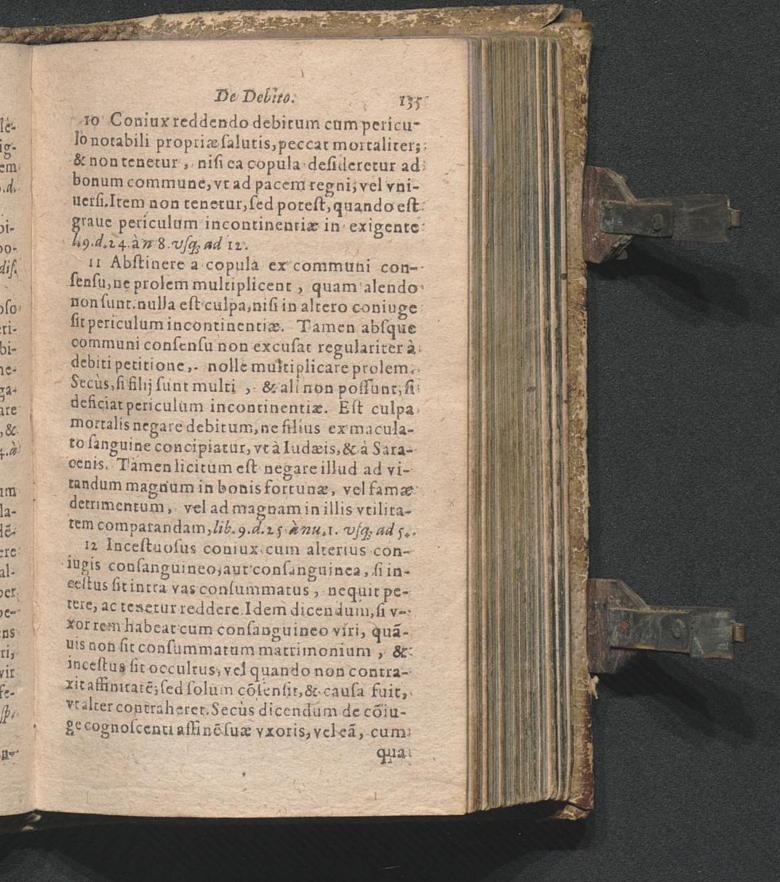
7 Consuxtenetur, & potest reddere debitum cessante proprio periculo, quamuis sobolis leprosæ nascituræ periculum subsit, l. 9. dis.

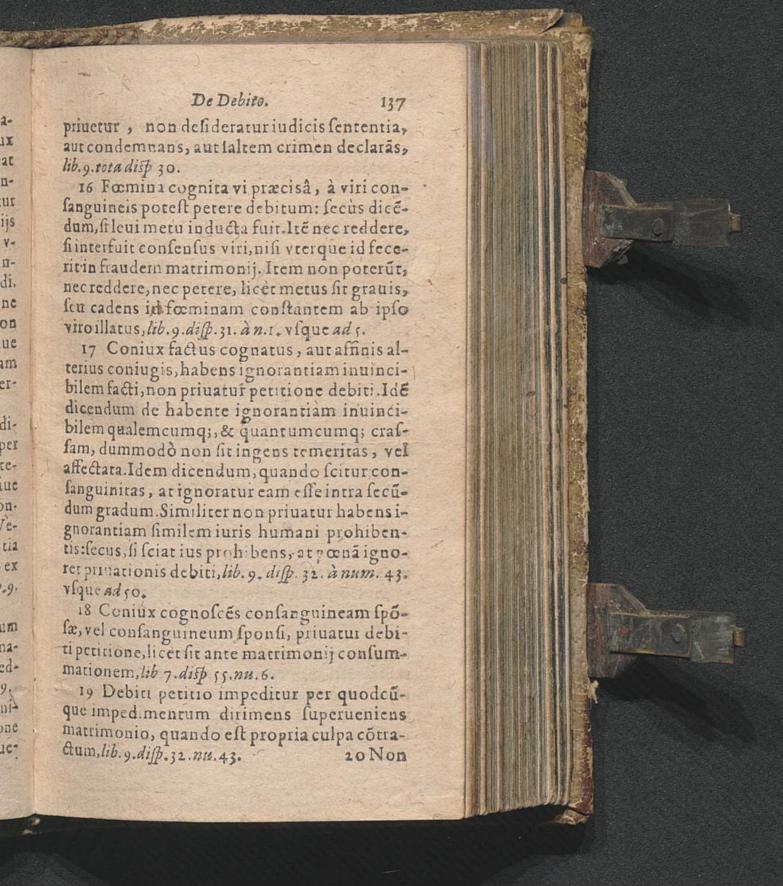
24. 111:24 69 25 ..

8 Coniux sanus non tenetur cum seproso cohabitare, imminenti graui infectionis periculo; secus, si non immineat. Et circa cohabitationem in eadé domo consulendi sunt medici, ve inde obligatio petatur; vel deobligatio. Et casu quo sanus non teneatur habitare in eadem domo, tenetur prope illam esse, se proses apud sanum debet esse, libr. 9 disp. 24.20

9 Contux non tenerur reddere debitum cum notabili saluris suæ detrimento, v.g.laborans; secus dicendum de dolore capitis, detis, vel alio simili. Item non tenetur reddere post prandium nuper desumptum, vel in balneis, vel statim à balneis, etiam non semper petenti immoderate. Tamen immoderate petere nunquam est lethale, nist vir aduertens notabile suæ saluri detrimentum inde parati, si coëat stem vxor non tenetur reddere, si vir sit sur incorrigibilis, & est timor damni inferendi vxori. Immo potest ausugere, lib. 9. dispirad n. 2. vsque ad 7.

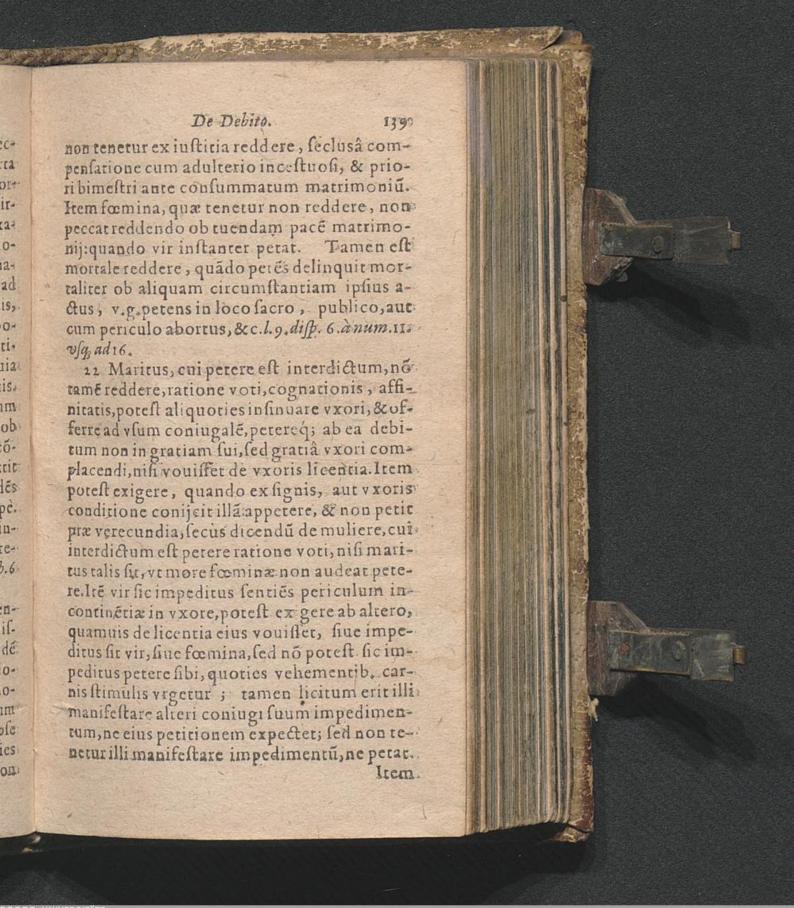
10 Con-

20 Non quoties mortalis est petitio, peceat reddens. Vnde tenetur reddere vxor certa de valore matrimonij, viro petenti affectu fornicario, aut credenti, effe impedimentumirritans matrimonium, fed tenetur coniux exactus, auertere exigetem, præcepto correctionis fraternæ, si non adsit timor odij, indignationis, & incontinentiæ; rarissime tamenad hoc obligatur. Ité quando petitio est venialis, non peccat reddens. Item non solum licitè potest reddere, sed tenetur, vbi est mortalis petitio ob circumstantiam solius petentis, vt quia mala fide petit, aut habet votum castitatis. Tamé non peccat negans, quando ob vitium personale amittitius exigendi coniux, vtob adulterium: affinitatem, aut cognationem cotractam post matrimonium : & non amittit ius negaudi, quamuis coniux feiens, & prudes debitum peratab incestuoso semel, & sæpè. Non poterit tamen illi negare debitum, fi incestuosus impetret dispensationem, siue altero annuente, ignorante, velinuito, lib. 9. disp.6 nu.4.v que ad 10.

do incestuoso petenti ante impetraram dispensationem affinitatis, aut cognationis. Jde de ligato castitatis voto, adultero, aut de priori bimestri ante consummationem matrimonij. Imo tenebitur reddere, si adest periculum incontinentiæ: peccat tamen reddendo ipse coniux incestuosus, aut ligatus voto, quoties

do

dib

ul

te

D

P

23

to

di

ce

CE

di

li

h

n

PI

u

n

n

Item talis impeditus non potest prouocareno impeditum, vt petat, nec eriam non impeditus impeditum. Jtem coniuges astricti voto castitatis conijcientes mutuam exigendi voluntarem, si eis liceret, possunt licitè copulam habere non petendo. Idem dicendum, quando quilibet sentit alterum indigere copula, vel assectare, se petiturum, si posset. Sed quando alter signa petitionis ostédit, hic peccat, alter verò annuens minimè, l. 9 d. 7. à n. 1. vs. ad su.

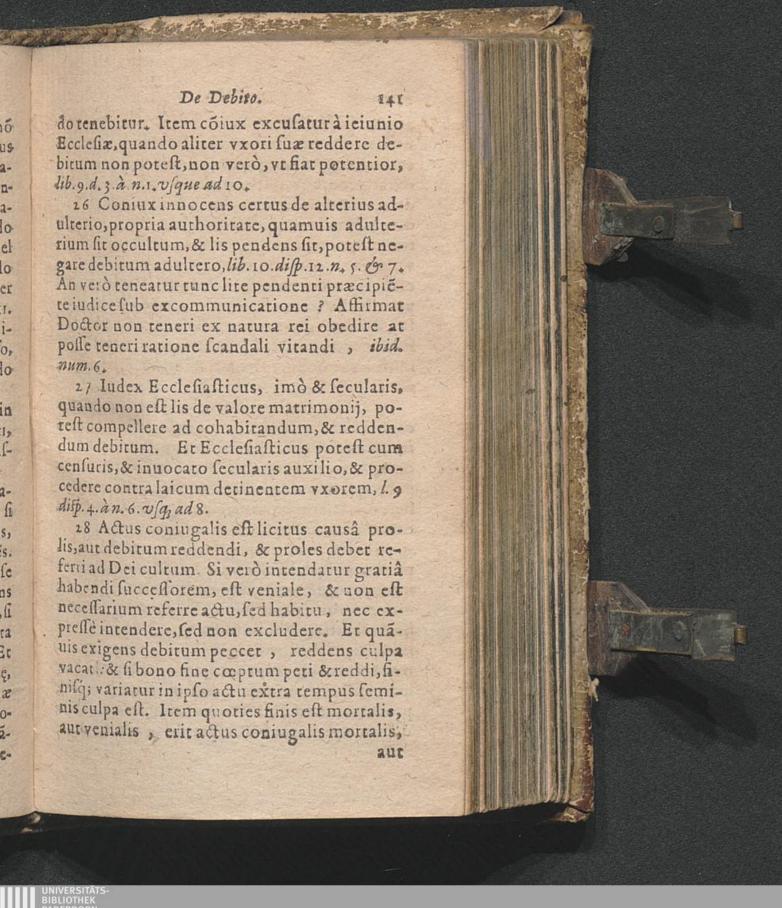
23 Vxornon tenetur reddere debitum viro sacris initiato, & sibi restituto, vel prosesso, quando prosessio suit valida; secus, quando

nulla, 1.7.d.38.n.22

voto solemni ordinis sacri nondum suscepti, potest petere debitum; secus post ordines sus-

ceptos, 1.8. disp. 8 nu. 4.

Coniux se reddens impotentem ex actu copulæ præcedentis, non peccat; secus, si
scienter se reddat impotetem medijs illicitis,
vt crebrò accedens ad sæminas, vel se pollués.
Et vltra peccatum adulterij tenetur sateri, se
reddere impotentem. Item peccatie reddens
impotentem abstinentijs aduertens: secus, si
non aduertat, sed bona side seruans præcepta
Ecclesiæ, & alia moderata ex deuotione. Et
nunquam vxori consulendæ sunt abstinentie,
vt desormior reddatur; vir tamen de iustitiæ
rigore non tenetur vti calidis, vt potens ad copulam esticiatur, sed de lege charitatis aliquado te-

De Debito.

aut venialis Et nunquam est mortalis ratione sinis, si sinis non sit mortalis. Item in ipso actu excludere prose, v.g. quando minime concipi optant coniuges, est veniale: licitu tamen est desiderare non habere plures silios ex desectu diuitiarum. Ide quando ponutur alij sines extranei, & secundarij. Si verò intendatur bonu vtile, vt accedere ad vxore pretio conductus, est peccatum veniale, si vtilitas illa esset sinis principalis. Item est veniale referre actum coiugalem ad solum bonum sacramenti: & nullum peccatum erit, si referatur, non exclusis alijs sinibus boni prolis, aut sidei, lib. 9, tota disput. 8.

29 Licitum est petere, vel reddere debitum causa vitandæ fornicationis inse, vel altero, lib 9.tota disp. 9. Itë est licitum petere, aut reddere causa restaurandæ, vel tuedæ salutis corporis, quando aliud remedium aptum non inuenitur; & si inueniatur, est culpa venialis, co-

dem lib. tota disp.10.

ptatis transgredientis sines, & limites matrimonij excedetis, peccatum est mortale. Quado verò non excedit, est veniale, vel quando
sinis est satiare libidine. Etiam est veuiale calidis vti, & alio medio, vt sæpius coire possit:
nulla tamen est culpa acceptare voluptate oblaram in actu coniugali, nisi nimius excessus
procuretur: tame alter coniux tenetur reddere
debirum petenti, ob voluptate, l. 9. tota disp. 11.

UNIVERSITÄTS BIBLIOTHEK PADERBORN gr. co dit

tui dis car for

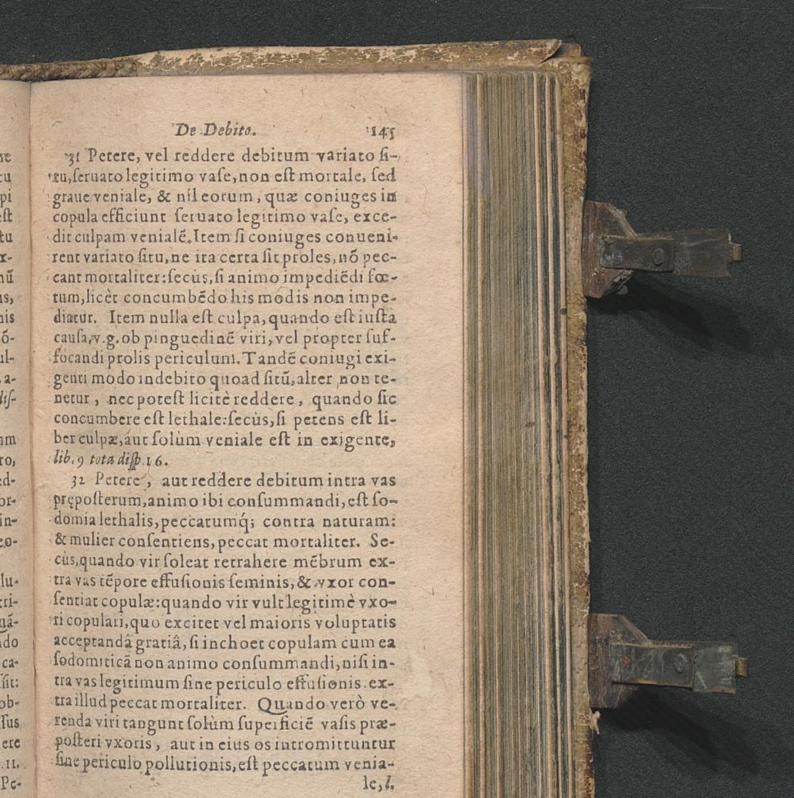
> ge ne co be lib

prodo & cu tra

110

tra tra tra

in

De Debito.

le,l.9.disp.17.ànu.2.vsque ad 5.

344

33 Petere, vel reddere debitum est illicitu, quando desperatum est de porestare seminandi intra vas, fiue ex viri imbecillirate, alique morbo, aut ex superuenienti fæminæ arctitudine, & non vult incisionem pati. Tamenliciti sunt tactus, dum abest pollutionis periculum. Item licitum est conari ad seminandum, quando datur probabilis spes seminandi intra vas, quamuis per accidens extra illud effanda. tur, Item senes impotentes perpetuo seminareintra vas, postunt vti tactibus, si absit periculum pollutionis : secus de copula cum eo periculo:tamen si sit spes seminandi intra vas, vel si aliquando seminet intra, licet vix, licebit copula cum periculo effusionis extra, & quando non constat, impotentiam esse perpetuam, & vir sibi persuadeat, potest accedere ad vxorem, & potest petere, & reddere tenetur: licet fæmina semen receptum non possittetinere, nec sit spes retinendi, & continuò ac semper expellat. Item solum licet conari ad copulam, & experiri, vbi dubium est de prædictaimpotentia, dum est probabilis spes seminandi intra vas naturale, lib. 9. disp. 17. num. 20. vique ad 26.

34 Vir factus eunuchus, vel valde senex coire potens, seminare verò minime, potest petere & reddere debitum. Item licet petere, & reddere, quando fæmina non porest prolem viuam edere, velcum graui periculo vita,

fee

cet

22 (

an

ani

ger liù

rei

pri

fœ

me

fer

de

eri

fti

ad

mi

fta

fu

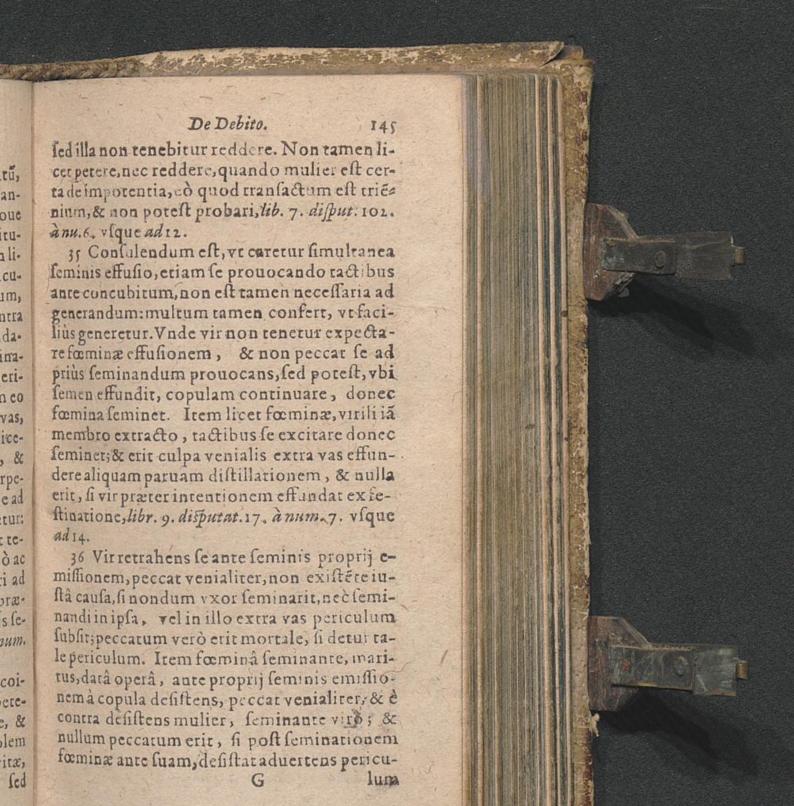
le

tu

no

CC

fo

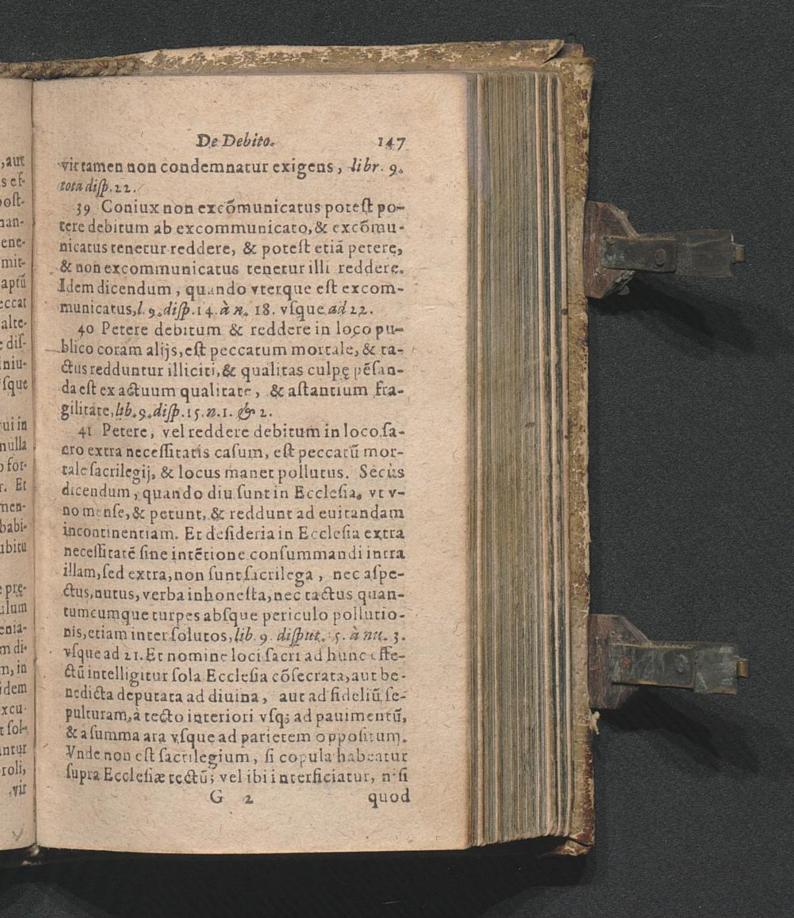

lum vitæ sibi eminens, si seminet, vt si sera, am hostis veniret, etia cum periculo extra vas estundendi. Tamen in coitu fornicario, postuam semina seminauit, aut est in seminandi periculo ineuitabili, non solum non tenetur seminare, sed seminando nouam committir culpam. Item eunuchus non emittens apsi semen ad generationem, fornicando peccas duplex peccatum, alterum fornicationis, alterum contra naturam. Item maritus, vxore diffentiente, non seminans, peccat crimen inius se lethale, sib. 9 disputat. 19. à num. 3, vsque sad 9.

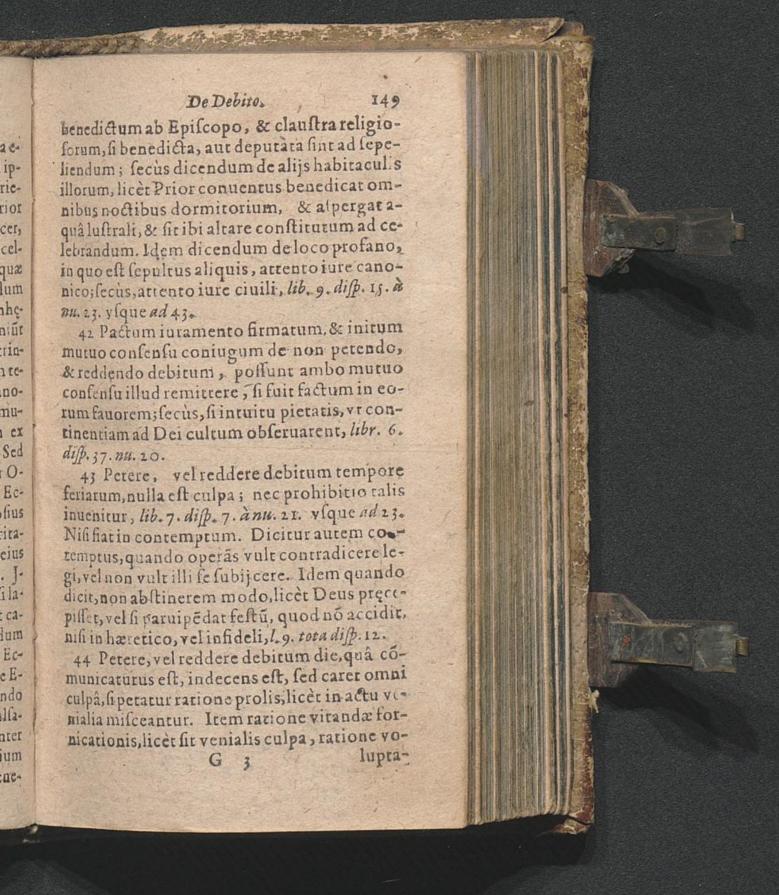
nullo eu neu excedit culpam veniale. Et nulla erit, si exigat ad virandum in se, vel in alio sor micatione, vel si vir flux u seminis patiatur. Et vxor tenetur reddere debitum tempore menstrui dempto vno casu, v.g. si coiuges probabiliter existiment, monstrum ex eo concubiu

gignendum, lib. 9. tota disp. 21.

gnationis, est peccatum mortale, si periculum abortus sit, & sine tali periculo, nec est veniale petere, & sub præcepto est reddere. Idem dicendum de tempore proximo post partum, in
quo durat illa immunditia corporalis. Et idem
de tempore, quo mater sobolem lactat. Excusabitur tamen, si ita sit pauper, vt non sit soluendo nutrici lactaturæ, eò quòd exsiccantur
ybera, vel quando lac est perniciosum proli,

quod est supra Ecclesiæ tectum, sit capellae iusdem Ecclesiæ, ad quam pateradirus adipsam Ecclesiam. Idem si habeatur extra parietes Ecclesiæ, nisi sit illa pars parietum exterior cometerium. Item non reputatur lo cus sacer, locus sub Ecclesia constitutus; vt si ibi sit cella, cauerna, aut spelunca, nisi su fornix, qua appellatur sepultura concaua. Idem dicendum de porta Ecclesie, & de cameris Ecclesiæ inherentibus, de turre, & sacristia. Tamen veniut nomine Ecclesiæ, propilæa circuductaintrinsecus per templi summitatem ad puluerem te-Ao excutiendum. Item chorus, locus organorum, & locus deputatus ad confessiones mulierum intra Ecclesiæ parietis concauum ex parte mulierum, non ex parte confessoris. Sed non venit nomine Ecclesiæ Camera instar Odæi, vulgo (tribuna.) Secus dicendum de Ecclesia ab Episcopo benedicta, coptaque ipsius auforitate adificari, vel deftrufta authoritate Episcopi, ve reædificetur. Secus, si fine eius authoritate, & non sit spes reædificationis. J. tem comprehenditur nomine Ecclesiæ, silaxerur Ecclesia parte aliquâ sibi addită, aut capella, licer non benedicatur. Se cus dicendum de oratorijs prinatis. Item venit nomine Ecclesiæ, Ecclesia heremitarum authoritate Episcopi erecta, & præsumitur talis, quando symbolum est supra rectum erectum, & pullatur publice, & celebratur Missa ind fferenter omnibus per decennium. Item cometerium bene-

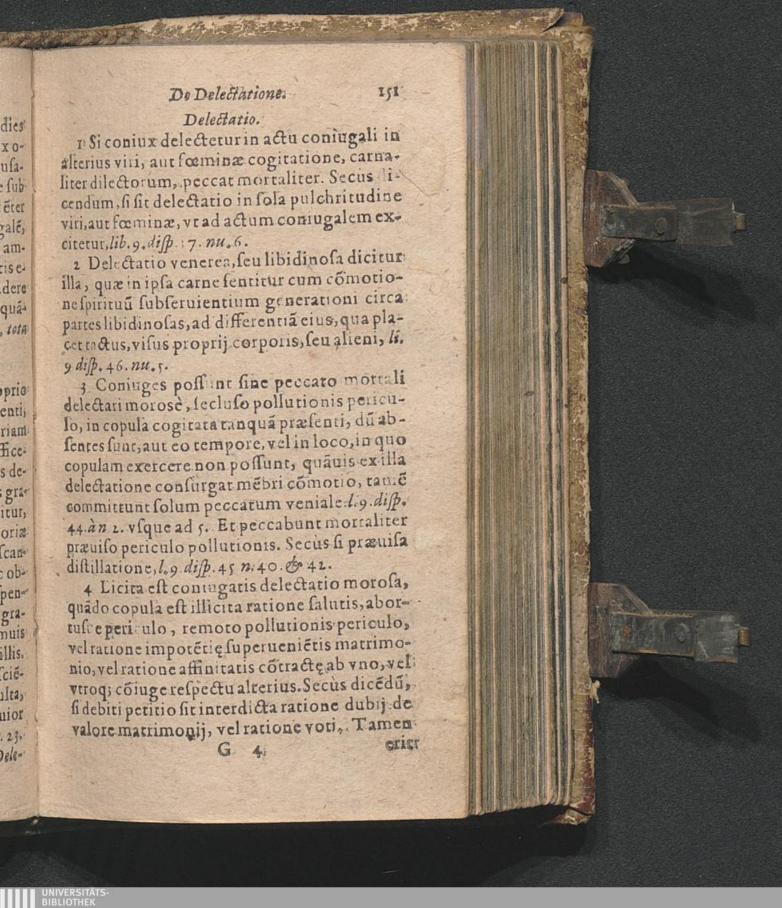
De Debito.

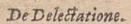
150

lupratis. Nisi sit magna sesti solenitas, v.g. dies inbilei, specialis denotio, vel nota aliqua exomissione comunionis. Et coniux non excusatur à redditione debiti; nec tenetur illà die sub veniali abstinere à communione: & vt deceter ad Eucharistia accedatur post coitu coiugale, non est opus intercedere trichem, autamplius, sed mora debet esse, dum illa mentise uagatio perseuetat. Item petere, velreddere post Eucharistiam, nec venialis culpa est, qua uis sit consilium abilla abstinere, libr. 9, tota disput. 13:

Declaratoria litera.

1 Pius Quintus in motu quodam propiis editoanno1566: die 26. Augusti incipienti Sanct flimus; declarauir, non este necessariam gradus propinquioris mentionem, sed suffice re remotioris, obtentis tamé poste à literis declaratorijs super, propinquiori. Et de solis gradibus colanguinitatis, & affinitatis loquitur, depro semper primo. Que litere declaratoria perutur in folo foro externo, vt caucatur icandalu; remoto illo, no sunt necessaria, necobligatoria; & matrimonia initu virtute dispenfationis folum exprimentis remotiorem gradu, illis non obtentis, validu maner: quamuis Odinarius abutes dispenser, non allatis illis. Et quado peritur dispensatio, pro foro coscietiæ, affinitatis ex copula fornicaria occulta, non sunt necessariæ, dummodo propinquior sion sie primus gradus, lib. 8. disp. 24. anum. 23. viquead 33:

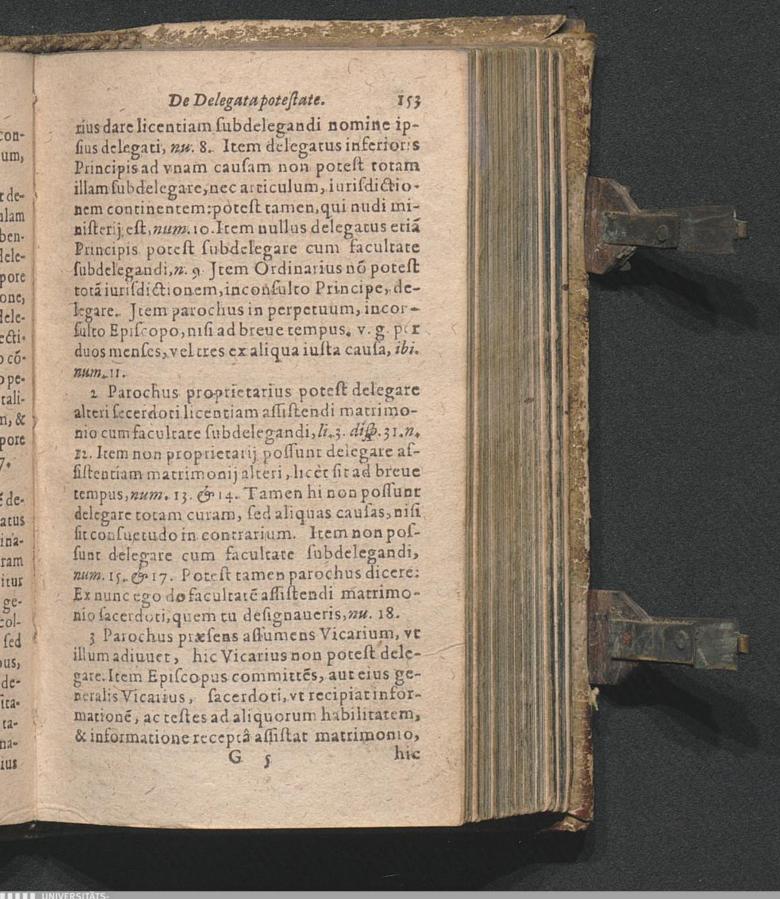
erit licita delectatio, fialter, vel vterque coniux vouisset solum se no petiturum debitum,

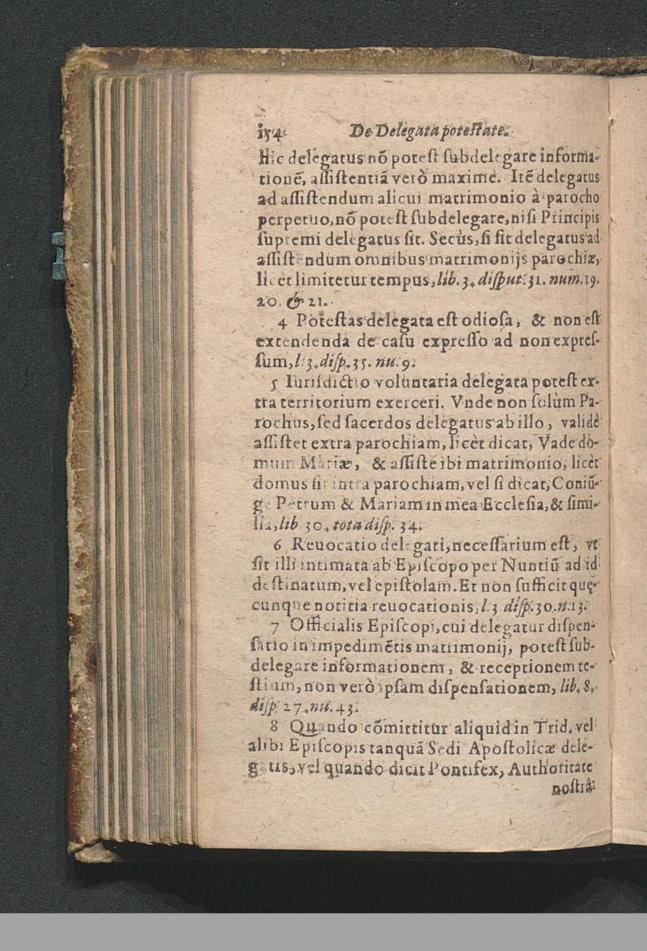
lib.9. disp. 44. à nu, 19. vfque ad 27.

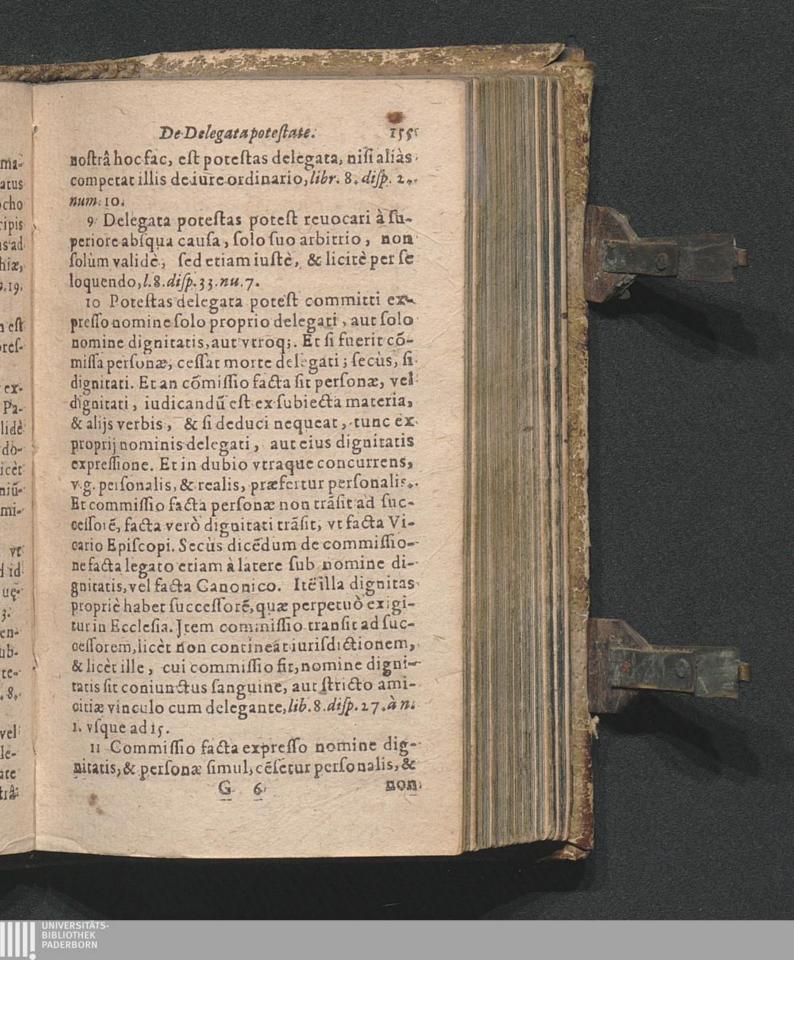
112

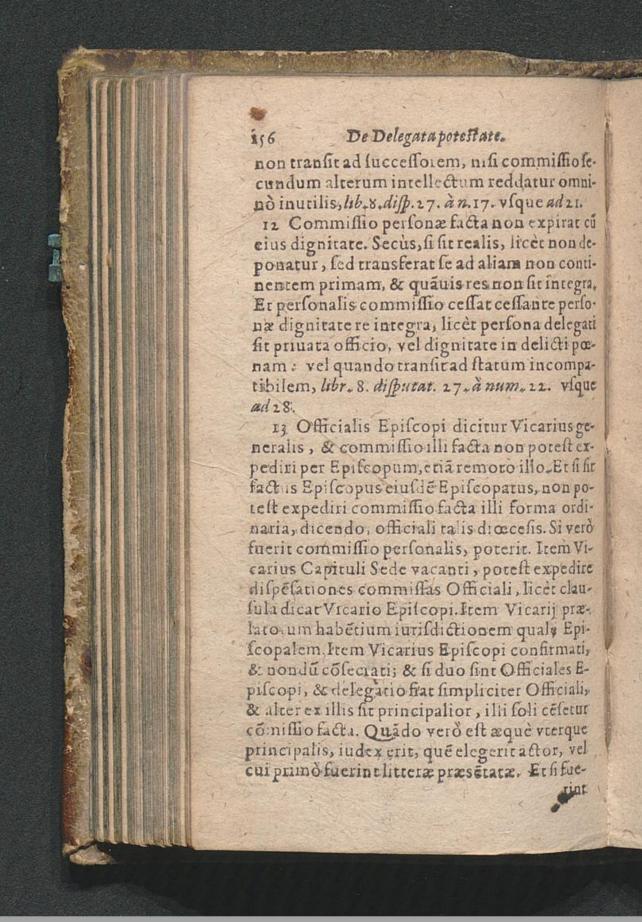
Liciti lunt omnes actus voluntatis, vt delectationis gaudij, & defiderij circa copulam tuturam, vel præteritam habitam, vel habendam tempore coiugij. Tamen est illicita delectatio sensitiua de copula habenda tempore colugij, vel de copula cogitata sub coditione, si adesset matrimonium. Licita tamé est delectatio appetitus sensitiui ex tactibus, aspectibus, & verbis cogitatis ab sposis de futuro coturgens in casu, quo licita eis sunt, remotopericulo pollutionis; sed vidui peccant mortaliter, admittentes delectationem veneream, & fensitiuam ortam ex copulæ habitæ, tempore matrimonij, cogitatione, lib. 9. tota dup. 47.

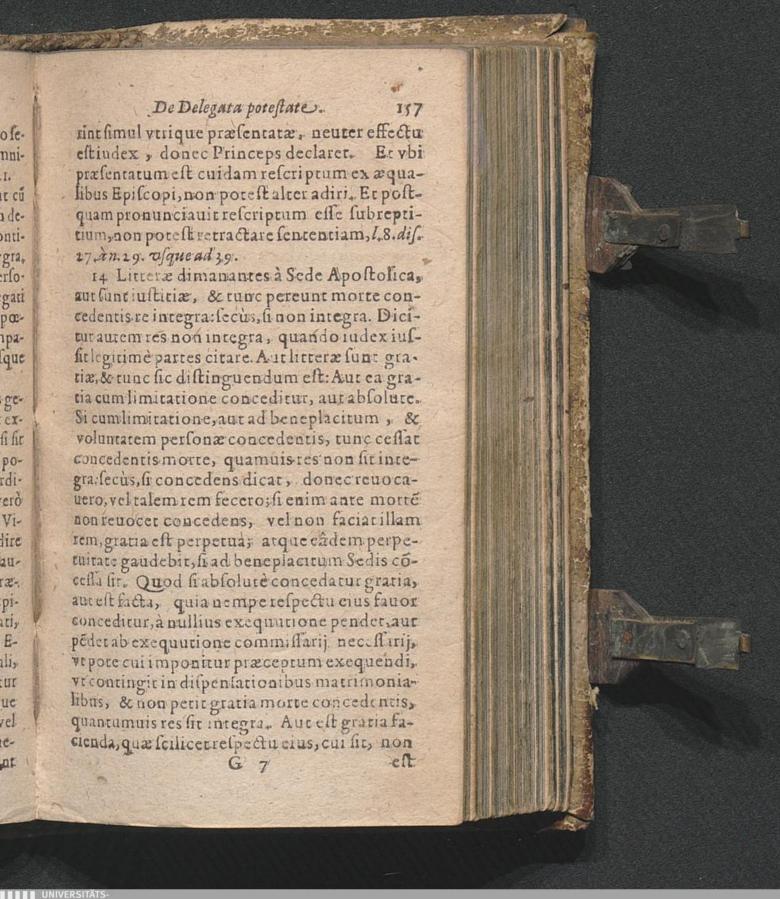
Delegata potestas. 1 Ordinarius potest delegare, non auté delegarus, nisi Principis supremi. Item delegatus ad vii derlitatem caufarum reputatur ordinarius, & potest subdelegare vnam, & alteram caulam, li 3. disp. 31. n. 2. & 3. Ille autem dicitur dellegatus ad vniuei fitatem caufarum, cuigenus caularu comittitur sub vno nomine collectino, quamuis non sit generalissimum, sed subalternum, licet sit restrictum quoad tepus, quantitate, vel quoad locum, ib. n. 4. Item delegatus inferioris Principis non ad vniuerlitatem caularu potest subdelegare ex licentia tacita, vel expressa, n. 6.7. Et non potest Ordina-

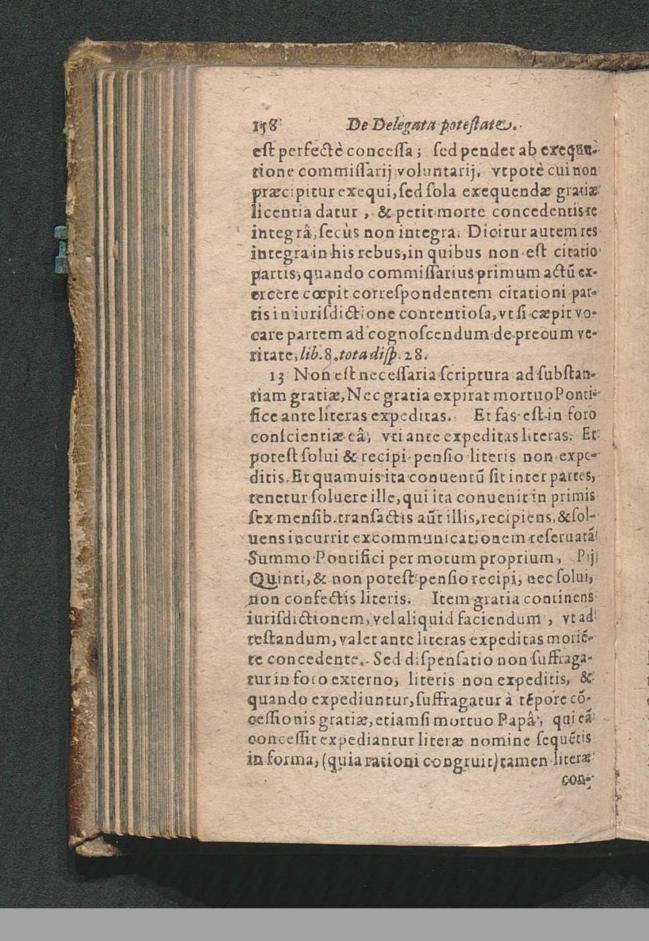

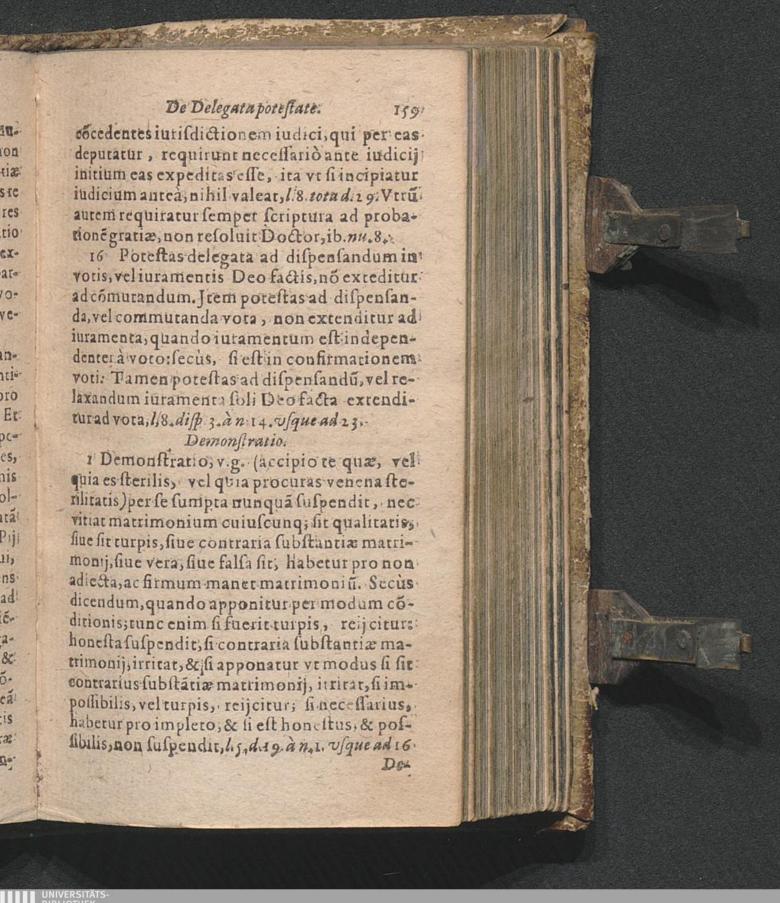

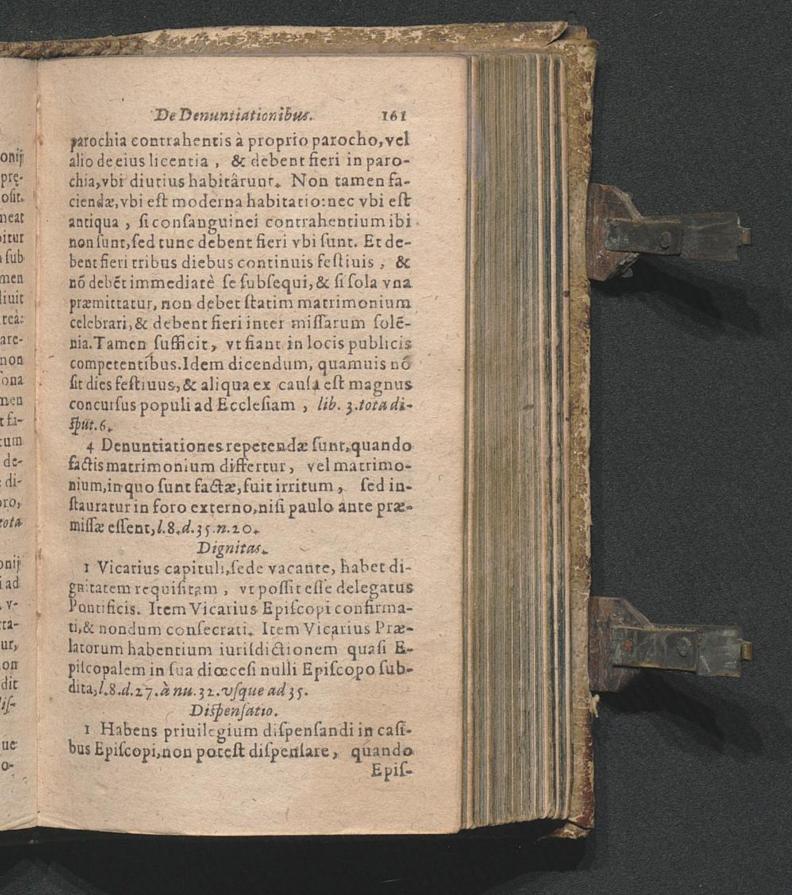

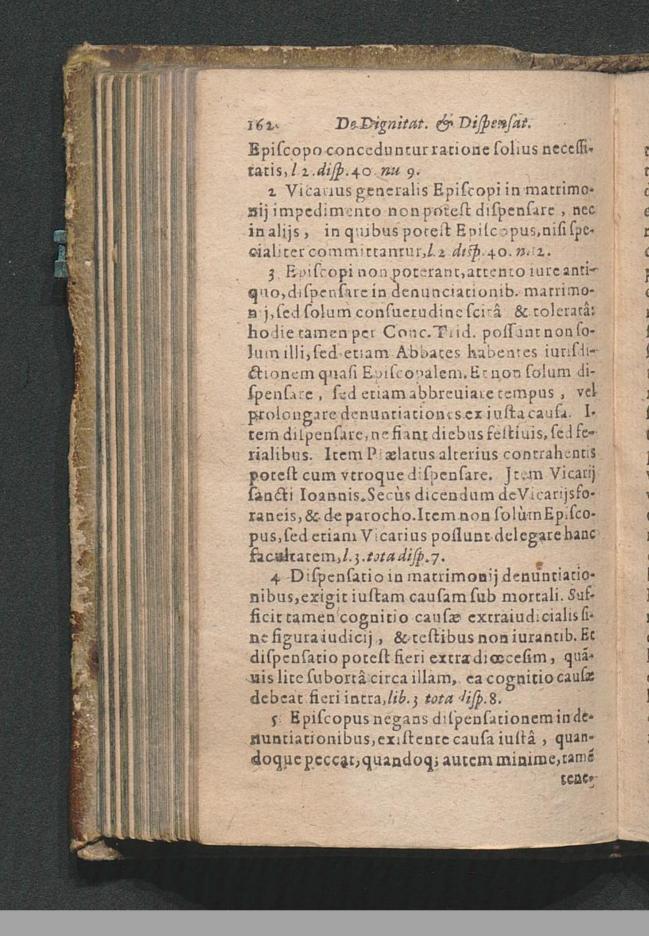

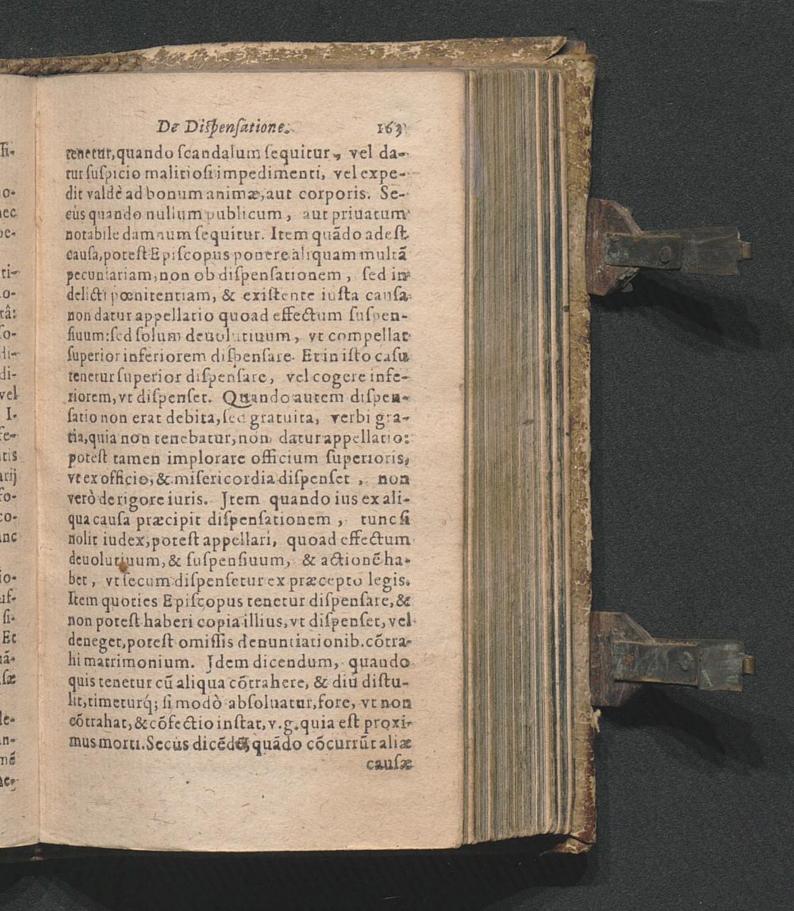
r Denuntiare impedimenta matrimonij occulta tenetur, qui ea nouit, & correctio pretermittenda, ii probabilis extat fpes, veprolit. Non ramen tenebitur denuntiare, fi timeat probabiliter magnum scandalum. Tenebitur tamé, quamuis acceperit impedimentum lub Lecreto, & confessionis secreto, cum tamen non fit vera confessio. Item renetur, si audiuit à persona digna, ca non denuntiante antea: secus, si non est fide digna, leuisque reputaretur eius dicto denuntians, & fraudiuit, & non meminità quo audiuit, velaudiuità persona nihil certumsscienti. Consulendum est tamen huic audientià non fide dignis personis, viticiarillas restificari, quando impedimentum non est infamatorium. Item nontenetur denuntiare, finouit, contrahentes impetralle diipeniationem occultam pro confcientie foro, eum sit impedimentum occultum, lib-3.tota d / 130

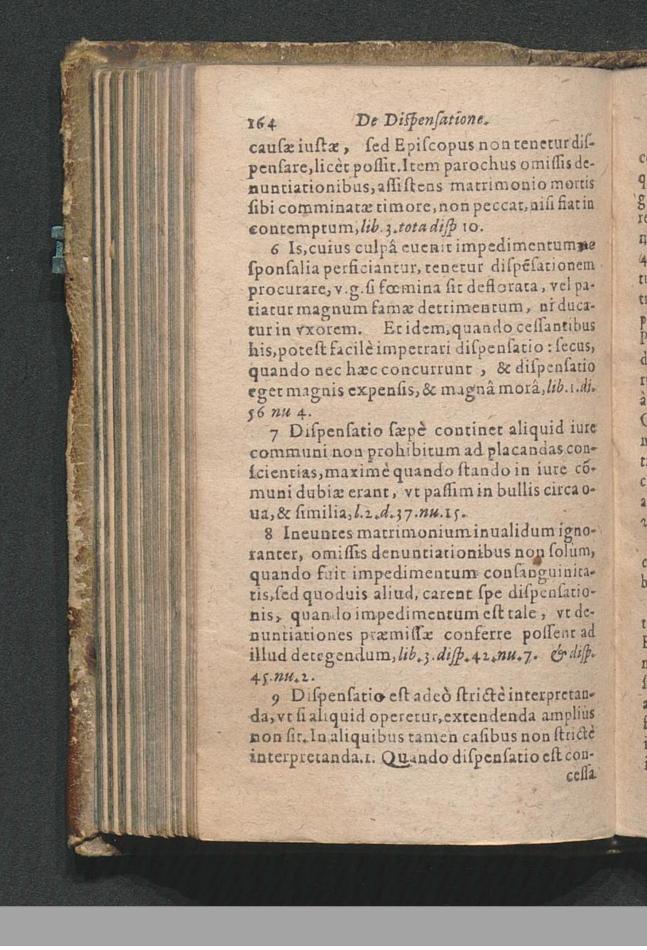
2 Denuntiationes non sunt de matrimonij essentia: sunt tamen de præcepto obligantiad mortale eas omittere, vel non sacere eas in veriusque parochia. Secus dicendum, si omittatur vna extribus, quindo moraliter creditur, nullum esse impedimentum, vel quando non sinte continuæ, & magnum non intercedit spatium inter vnam, & alteram, libr. 3. tota disputat. 5.

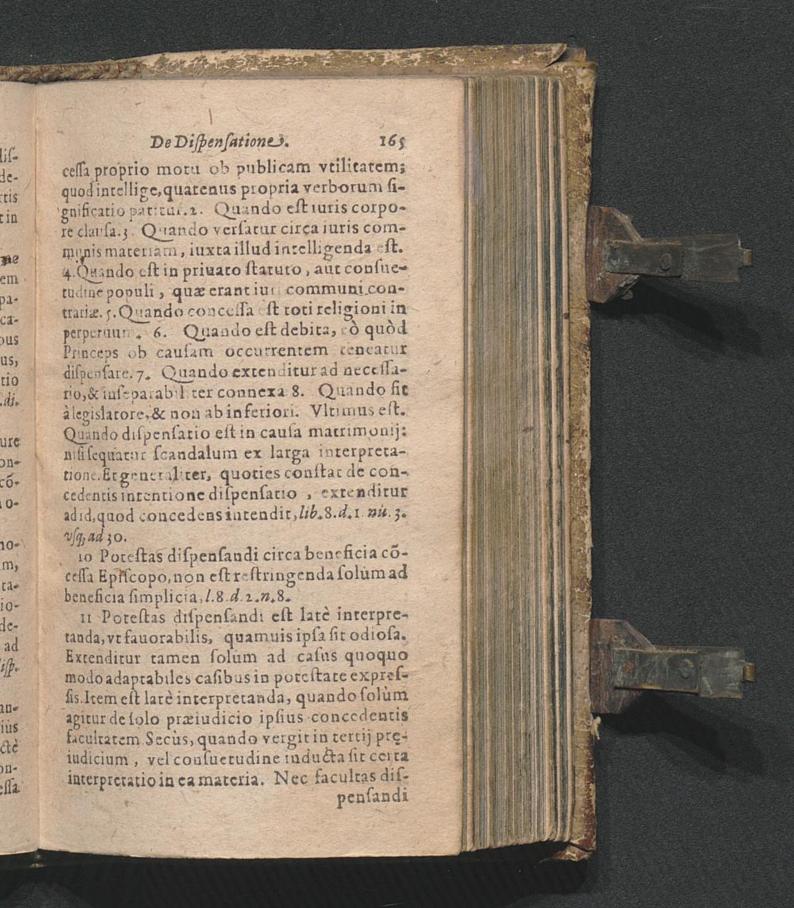
3 Denuntiationes debent ficri in viriusque

pensandi absolute concessa extenditur ad dispensandum in iure naturali, vel diuino, quado id tale est, vr specialissime reseruetur Summo Pontifici. Secus, si non est ita stricte Item interpretabitur late, quando ca concediturad petitionem, & favorem ipfius dispensaturi, cum personis non expressis; secus, si ad petitionem talium personarum expressarum, lib.8. diput. 2. à num. 1. vique ad 6. Item quando est dubium, virum dispensatio extendaturad aliquem calum, interpretandum eft eam no extendi. Seeus, si fuerit dubium, an potestas dispensandi extendatur, ve virtute illius possis dispensari, ibid.nu. 9. Item potestas dispensardi concessa in Trident, Seff 24. Episcopis, non est odiosa, & competit Abbatibus, & alijs Prælatis habentibns iurisdictionem quah Episcopalem, ib. nu. 12.

12 Potestas dispensandi in quodam casu, eo tacito, timore ne facultas denegetur, est sub-reptitia, quando perens scit, presatú esse in co-traria voluntate habituali, quia in similib. nu-quam vult dispensare, vel quando opinaturse non posse: secus quando non adest hæc voluntas habitualis, vel opinio contraria, l.8.di.

21.num. 24.

13 Potestas dispensandi in aliquo gradu, extenditurad gradum ex veroque latere. Secus dicendum, quando adiúctus est alius gradus etiaminferior, ve si contrahentes sint coiunctiin secundo, & tertio gradu, & potestas

fitad

随

211

h

11

Sa

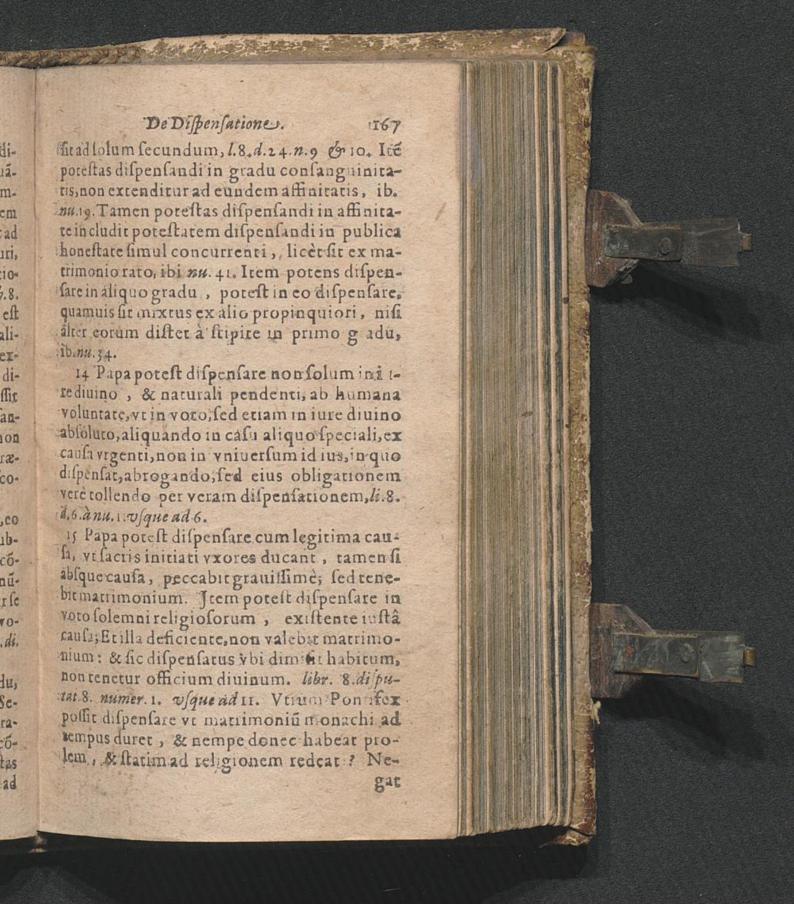
q

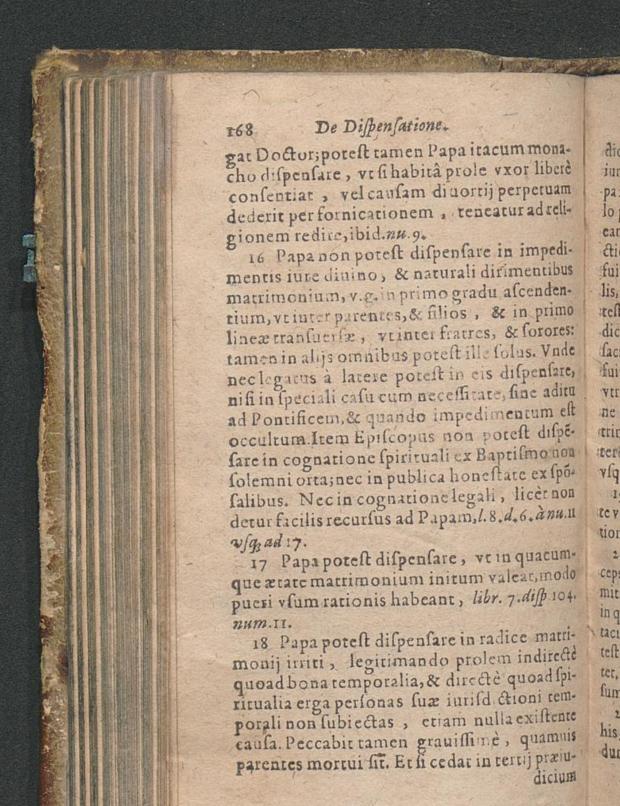
a

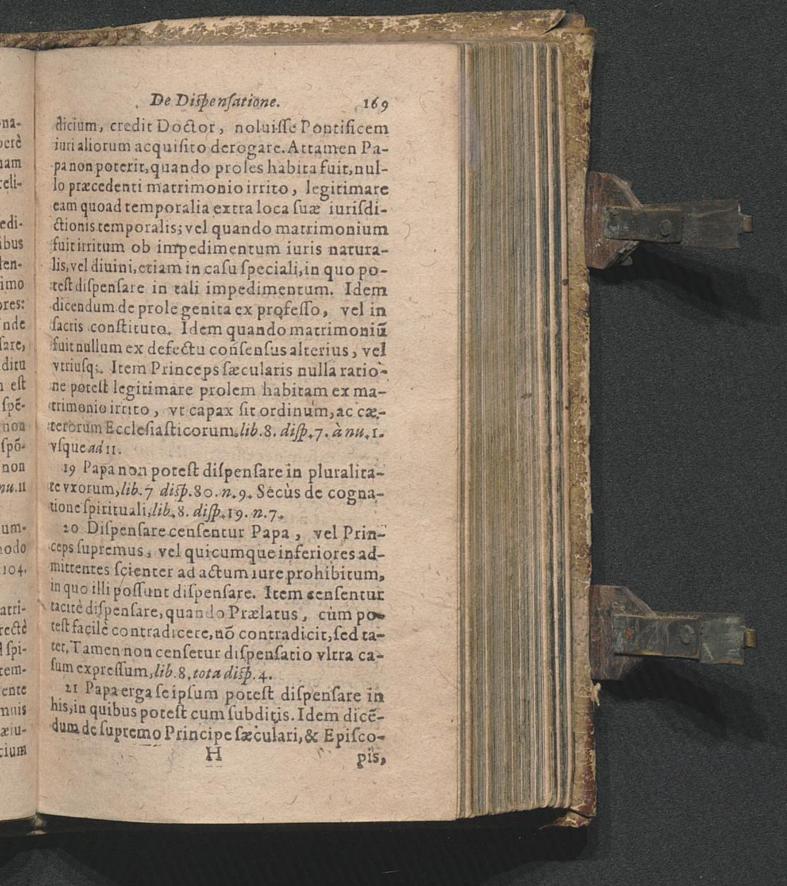
C

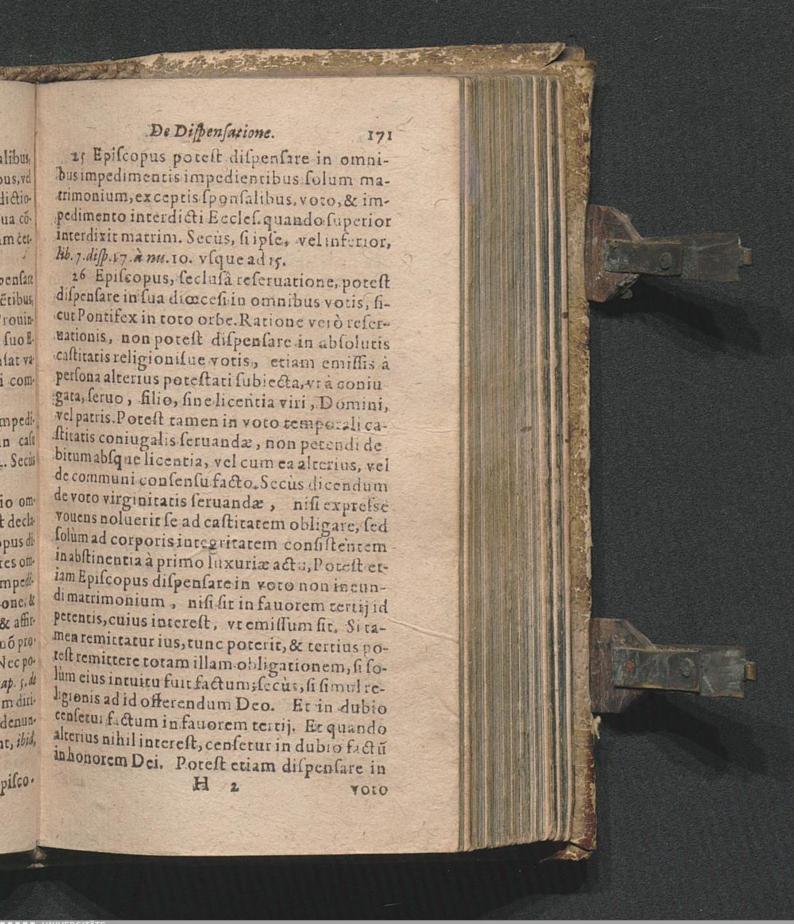
11

20

BIBLIOTHEK PADERBORN

ting

lum

Pap

que

& C:

foli

nan

tan

con

con

diti

MUL

ti, y

DIS,

dice

libu

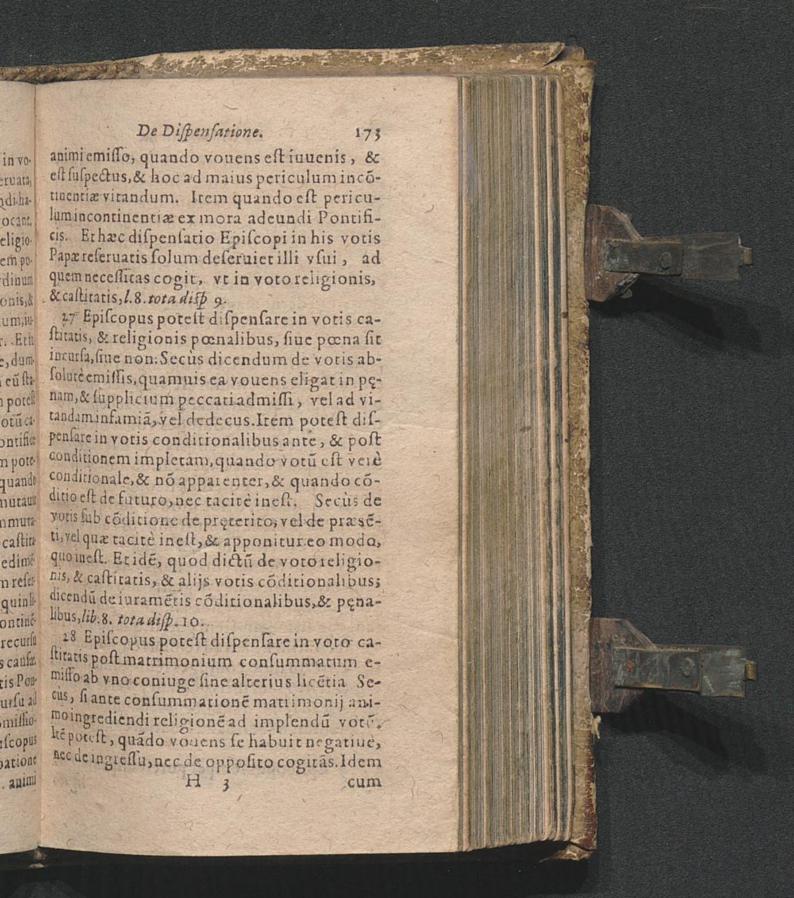
Itir:

mil

CUS

voto non assumendi ordines sacros, & invoto disiunctiuo, cuius altera pars est reservana altera autem non. Item in voto affumendiha bitum feminarum, quas vulgo beatas vocant. Secus dicendum de voto ingrediendi religio nem Ordinis Militaris Diur Ioannis Jempo test dispensare in voto cæterorum Ordinum Militarium, & in voto strictioris religionis, perseuerantia in religione, & post exitum,il stà causa poterit, ne iterum ingrediatur. Ett differenda voti religionis exequutione, dum modo non sitadeò, vt sit periculumin cust tum incidendi, vefiat impotens. Item potel dispensare, vel commutare, quando votudi Stitatis, vel religionis commutatura Pontific in materiam non reservatam; tunc enimpote ritin eam, vel in aliam commutare. Et quand is, cui Pontifex votum castitatis commutaul in confessionem menstruam, neccommun tionentimpleuit, non concrur ad prius caltin tis religionisve votum, nec habet impedime tum ad matrimonium Ethæc votorum rele uationon est tam stricte accipienda, quinl ceat Episcopo dispensare, magno incontino tiæ periculo eminenti, nec dato facili recum ad Papam ratione paupertatis, vel alius caufa Idem dicendu de cæteris votis reservatis Por tifici; secus dicendum dato facili recussual Pontifice, aut ad Nuntiu habentem comilho nem in eis dispensandi. Item potest Episcopus dispensare in voto castitatis ex perturbations

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

20

tio

cu

far

(p)

de

di

V-t

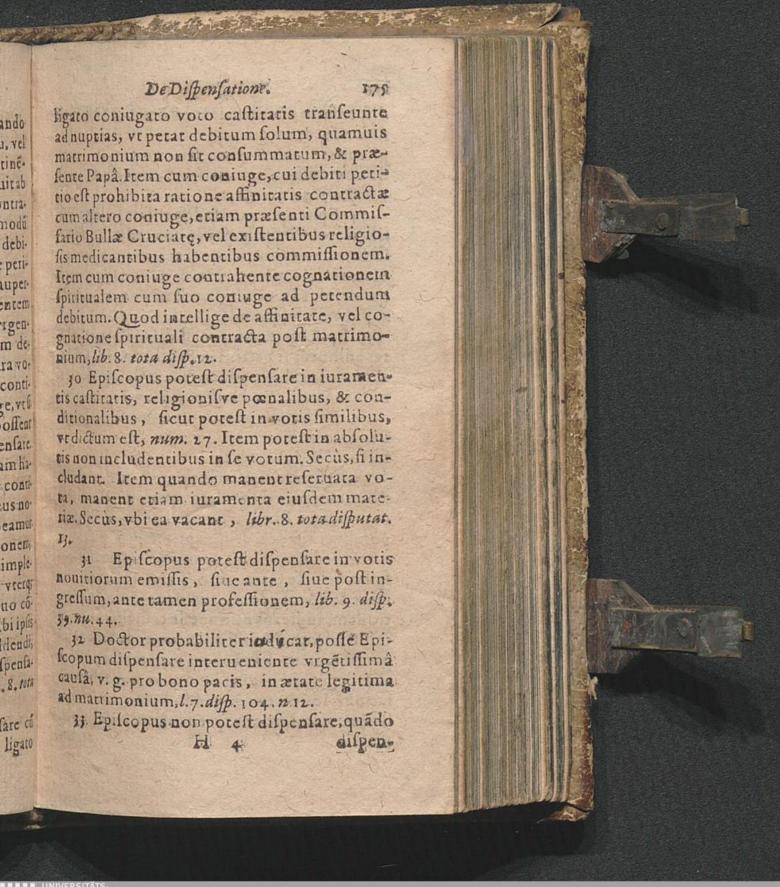
ta

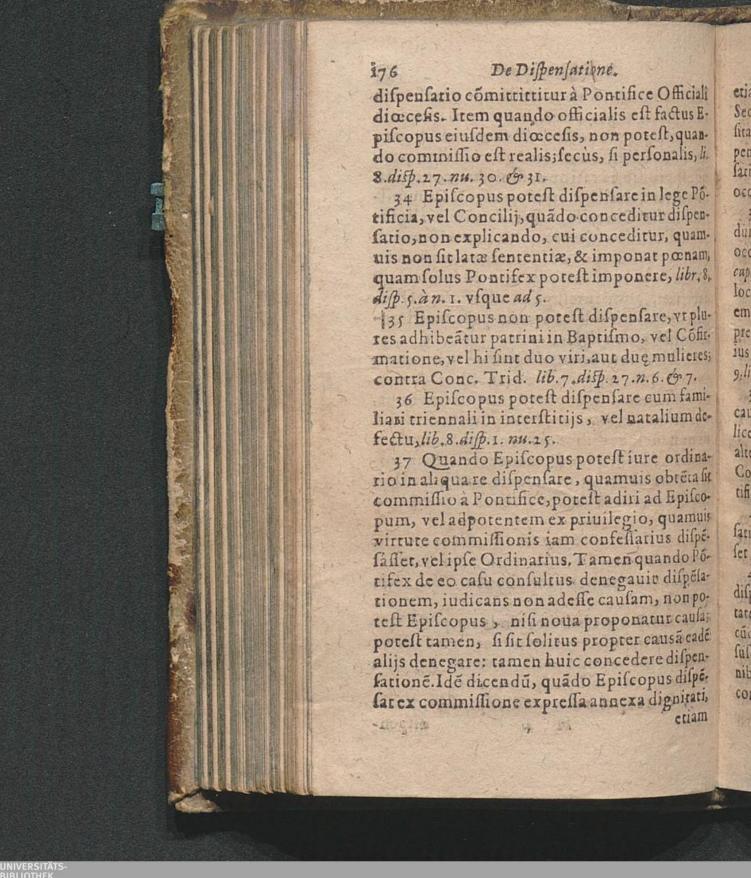
13.

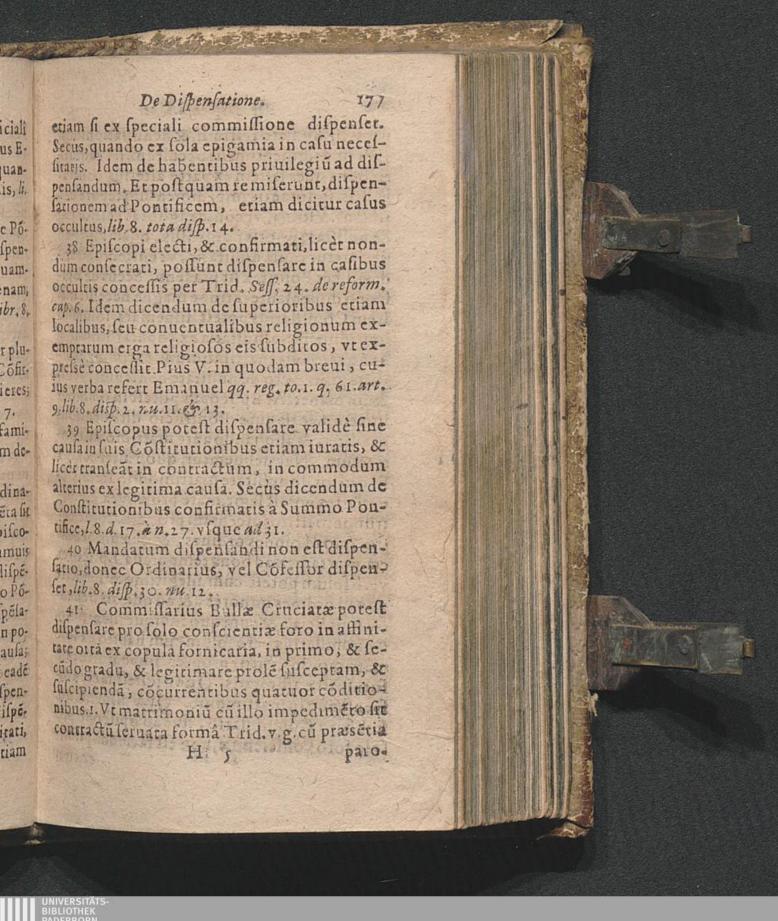
39

cum eadem distinctione dicendum, quando vorum fuir emissum cum alterius coleniu, vel quando ambo fine confeniu alterius continetiam vouerunt, vel quando vterque vouitab altero petitalicentia; non per modum contradus, Secus, quando vouir veerque per modi contractus, nec vr perant, nec vt reddant debitum, nist derur magnum incontinentiæ penculum, finerecursu ad Pontificem pre pauper tate, vel alià causa, vel ad Nuntium habentem commissionem. Et hæc dispensatio ob vigen tem necessitatem solum est ad peterdum de bitum. Vnde quifornicatur peccar contravo tum. Item quando coniuges vouerunt contimentiam per modum contractus haelege, vil soboles, quam tunc habebant, obiret, pollen veimatrimonio, potest Episcopus dispensate Secus dicendum, fi hoe modo, postquamhi buerimus prolem, promittimus extunc cont nentiam. Poterit tamen, st dicant, st Deus no bis hoc beneficium concesserie, ve habeamu prolem; promittimus in gratiarum actionem continétiam; & hoc fine ante, fine post imple ram conditionem. Item porest, quando verque vonit continentiam ad tempus cu mueno co fendu Irequando coniuges remittunt fibilplis remantiationem iuris petendi, velteddeud, poteritadreddendum, & petendum dispens. re, quamuis sit adirus ad Pontisicem, lib. 8, 1011 diff. II.

29 Episcopus semper potest dispensare ci

ec

dil

úc

bu

nu

Le

ftu

pc

ne

744

Ve

Yn au

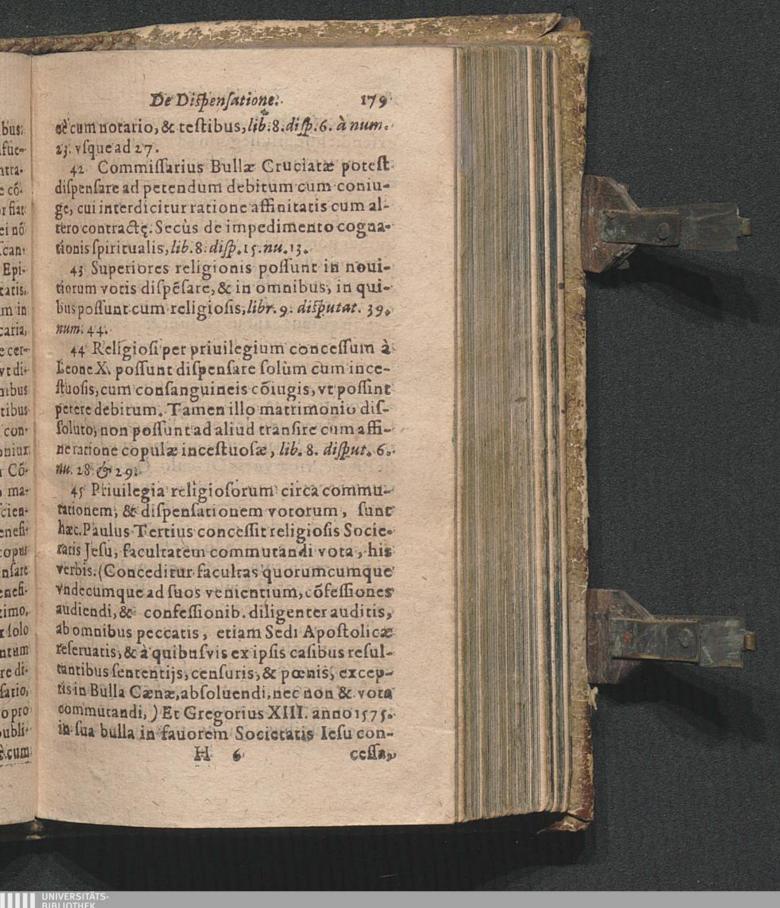
ab

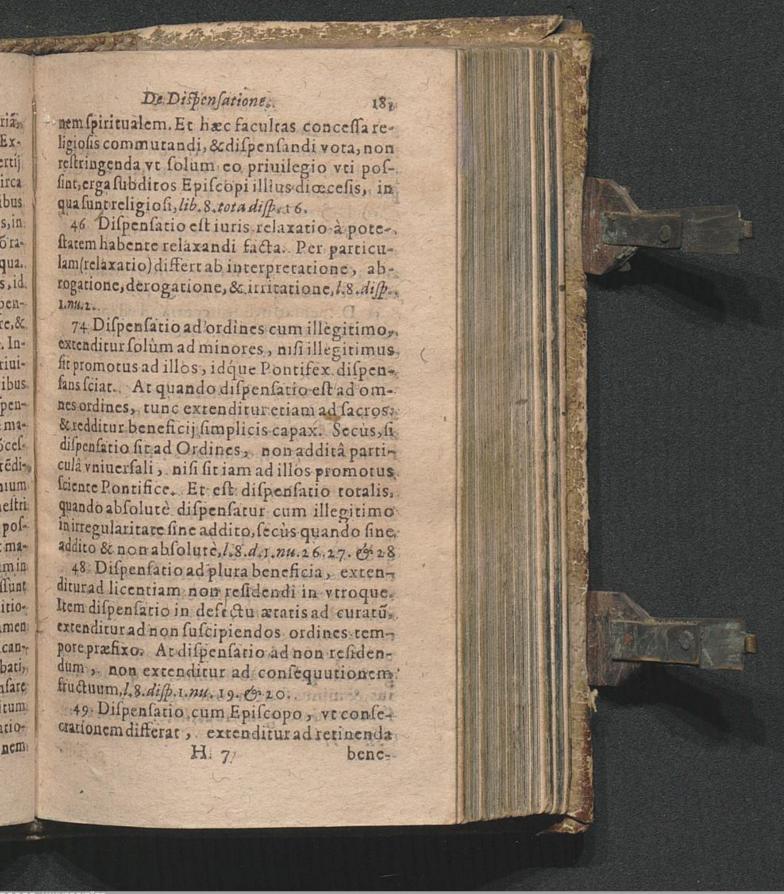
re

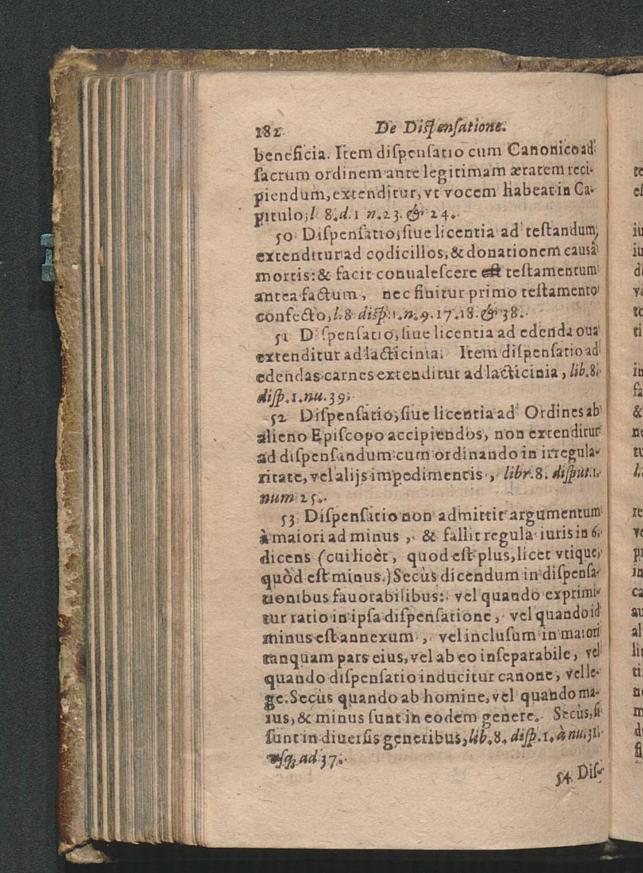
MS

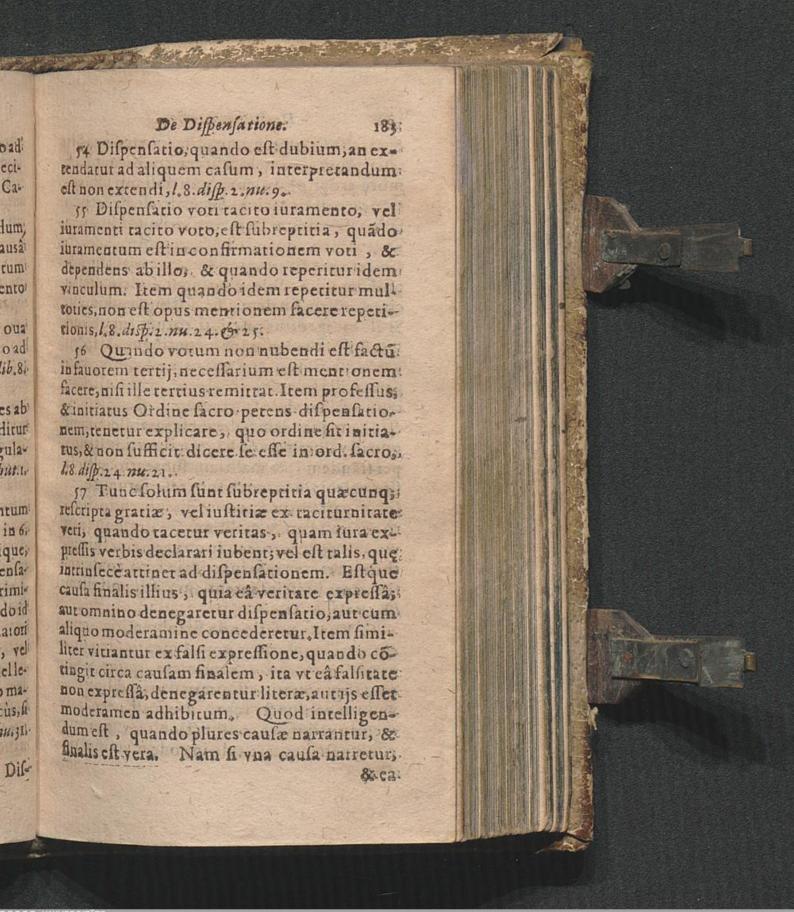
17.83

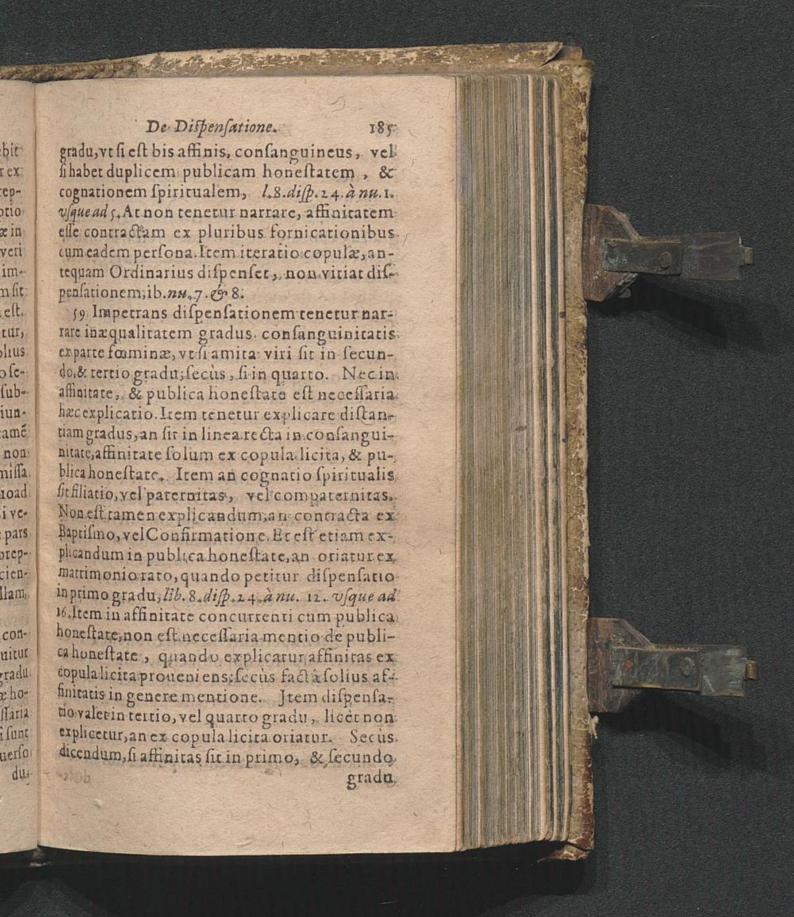
parochi, numero tellium, & denutiationibus 2. V. impedimentum sit. occultum. 3. Vtadfuerit bona fides saltem ex parte alterius contralintis, ignorantis impedimentum tépore cotractus. Vltima, ve coniux ignoras certiorfiat de nullitate prioris confensus, quamuis eino declaretur causa nullitaris, ve enitenturscandalaslicet Pontifex sit præsens. Secus de Epifropo dispensanteratione magne necessitatis. Item Comiffarius porest dispensare solumin impedimento affinitatis ex copula fornicaria, nunquamante matrimonium, & coniugecermore prius facto de nullitate consensus, vidictum maner. At Episcopus porest in omnibus impesimentis iure Pontificio dirimentibus occultis, & aliquando ante matrimoniu contractum. Nec desideratur, quod alter coniur fit certior de nullitate matrimonij. Item Comilfarius potest legitimare prolem ex eo matrimonio irrito susceptam pro foro conscientiæ, quord omnes ordines, & quæuis beneh cw, non camenad bona temporalia. Episcopui verd solum potest cum illegitimo dispensate quoad ordines minores, & ad quænis beneficia simplicia, & cum quocumque illegitimo, Commissarius verd solum cum habito ex solo matrimonio irrito) propter impedimentum fornicaria affinitatis. Quod potest facere dispensando in matrimonio. Quæ dispensario, fine fiat à Commissario, fine ab Episcopopio lolo foro conscientiz, non est facienda publi-SE CUM

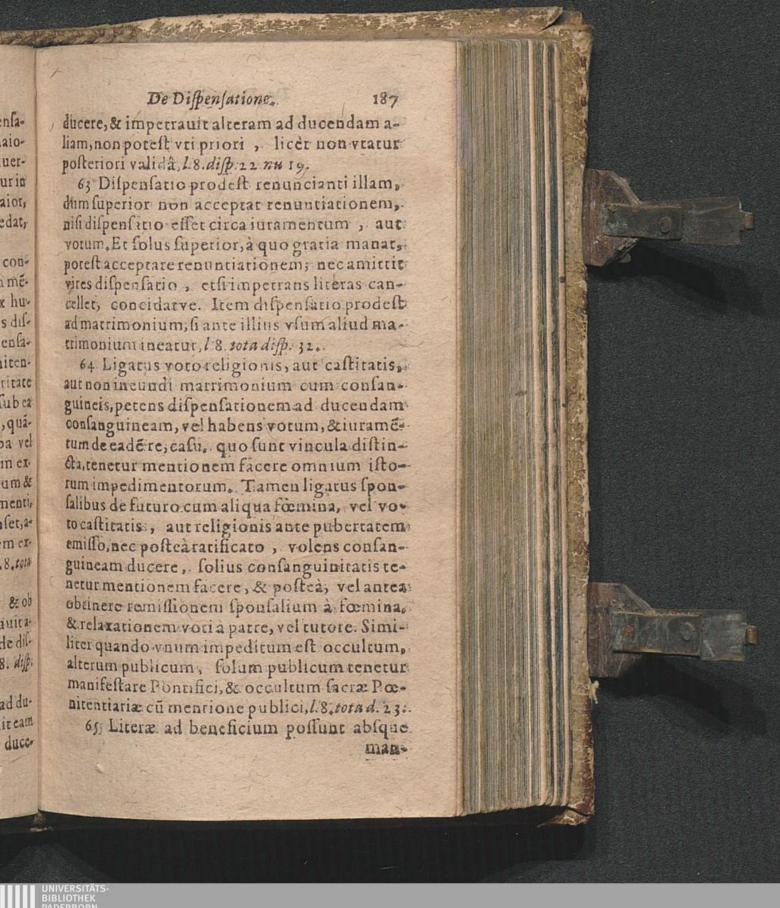
gradu, ibid. à nu.; 6. w/g, ad 40. Item dispensatio valet, errando in gradu explicando maiorem cum tamen sit minor, niss minor sit diversæ speciei. Tamen subreptitia erit, si erreturin gradu explicando minorem, cum sit maior, quantumuis ex ignoratia inculpata procedat,

ibid.a nu.17.v/q ad 20.

60 In dispensatione matrimonij inter con-Sanguineos, velaffines, non elt necessariame. tio culpæincestuosæinter eos habitæ ex humanafragilitate, & non cum spe facilioris dilpensationis, quando contingit post dispensationem concessain à Pontifice, vel Ponitontiario, & expeditam cognità precum veritate ab Ordinario, vel Confessore, quamuis subez conditione sie concessa. Secus dicendum, quido contingitante dispensationem à Papa vel polt, prius tames quam Ordinarius illamen pediat, & quando matrimonium fuit initum & confummatum cum impedimento dirimenti, cum animo, vt facilius Pontifex dispenset,2 nimus cum matrimonio explicadus. Irem er plicanda spes facilioris dispensacionis, 1.8. tola ai/pw. 25.

aliquos scrupulos sibi obiectos, impetranita ham stractiorem, potest certior factus de dispensacionis valore illa vri, scil. priori l. 8. dife

22. num. 16.
62. Qui impetrauit dispensationem adducendam consanguineam, & posteà noluiteam
duce-

mandato impetrari, non verò ad lites. Beneficium tamen non potest acceptari absq; speciali mandato. Item dispensationes, & aliapriuilegia, vt impetrentur, non requiritur speciale mandatum, sed possunt valide impetrari, eo, cui impetrantur, ignorante. Tamen non prodest illi, donec ab ipso acceptetur, velabalio habente speciale eius mandatum. Et quando impedimentum est commune vtriq; contrahenti, scil. consinguinitatis, vel affinitatis, sufficit ab altero impetrari dispensationem, altero ignorante. Secus, si tantum alterius, vel commune vtrique, sed in vtroque diuersum, vt votum in vno, aut in vtroque, 1.8, tota disp. 26.

aut superioris, est mortale; at in propria lege veniale, si desit scandalum, ac notabile alioru d'annum. Item eandem culpam committit petens, vel acceptans, nissignorantia excusetur, & quoties viitur dispensatione, peccat venialiter cessante scandalo, & notabili aliorum

damno, l.S. totadif. 18.

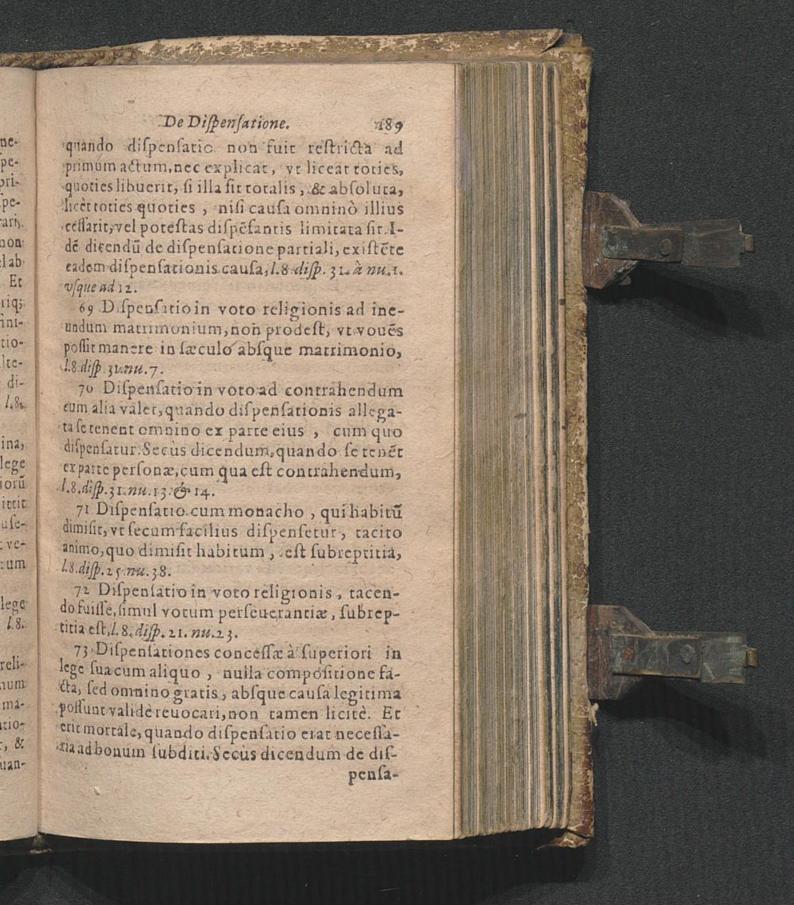
· Acceptant

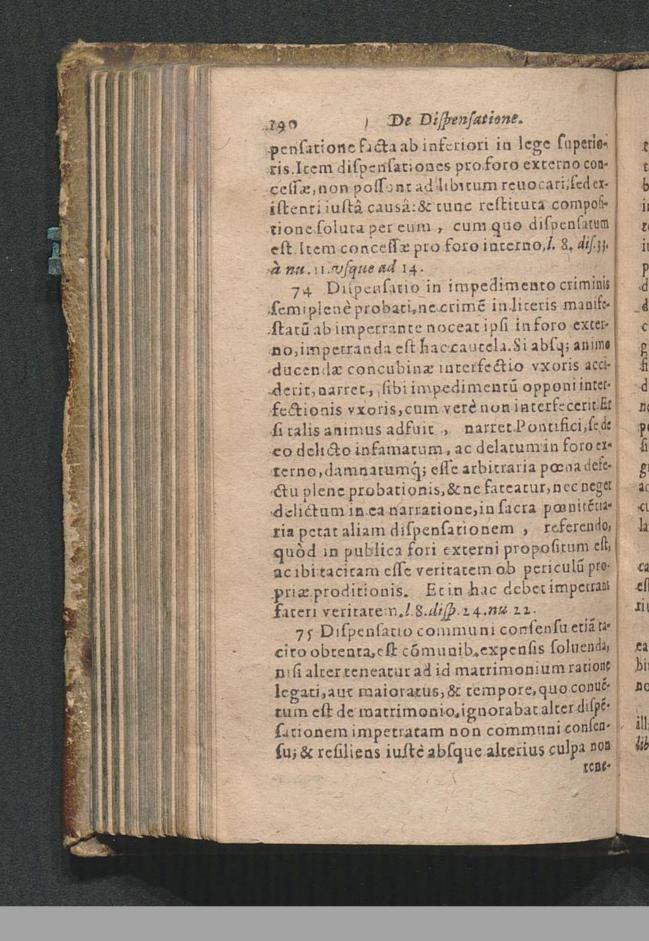
67 Dispensatio alicui commissa in lege superioris, intelligitur, si adsit iusta causa, 1.8. disp. 17. nu. 4.

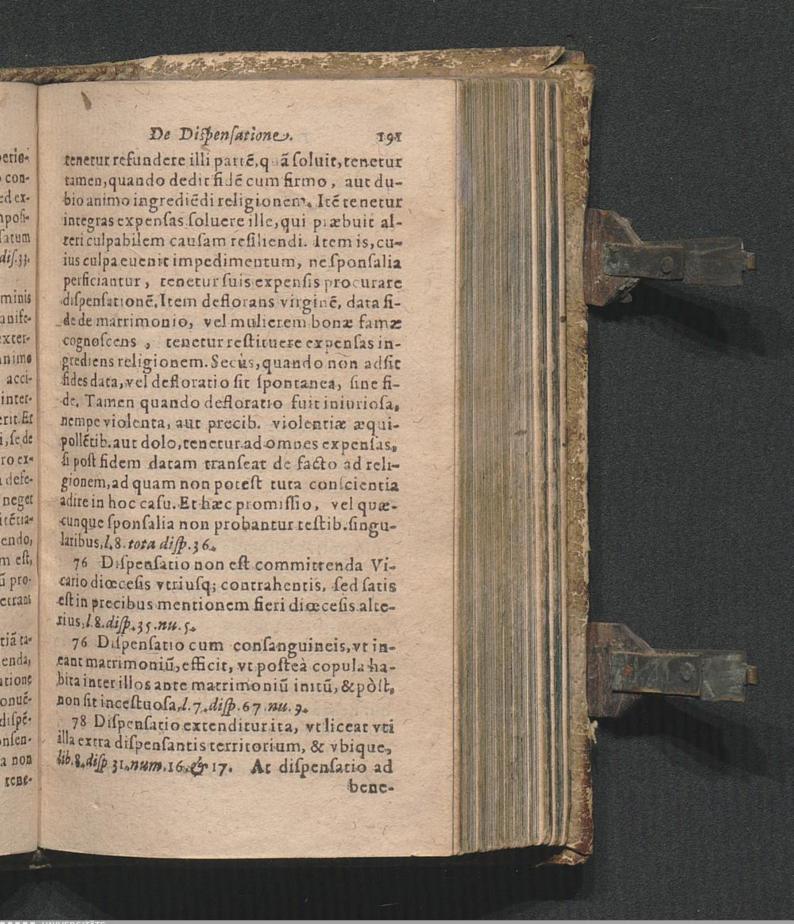
68 Dispensatio in voto castitatis, & religionis ad contrahendum restricta ad primum matrimonium, non extinguitur, quando matrimonium suit solutum ante consummationem, vel quando suit nullum non scienter, &

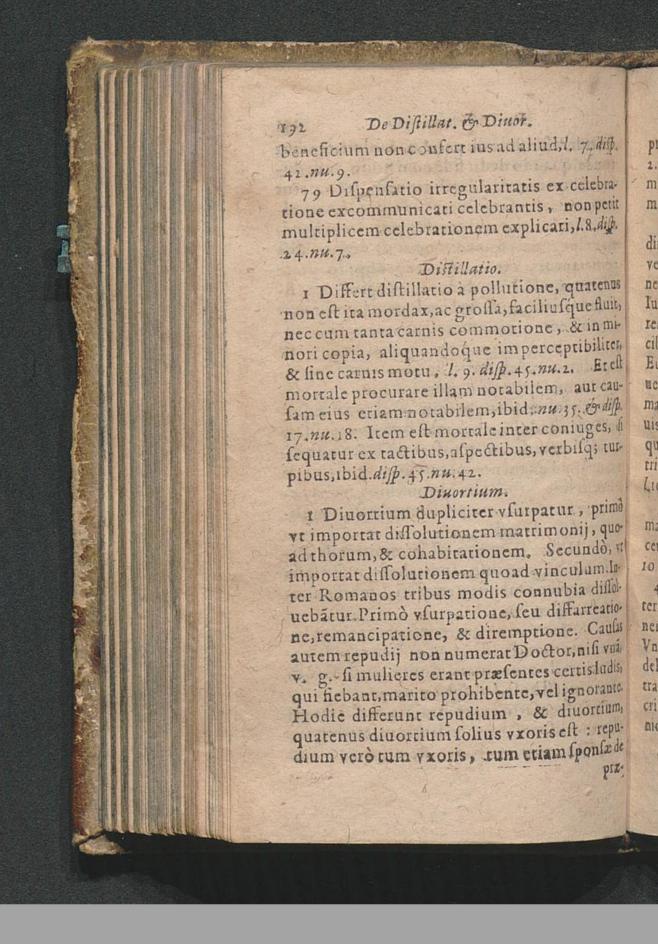
quan

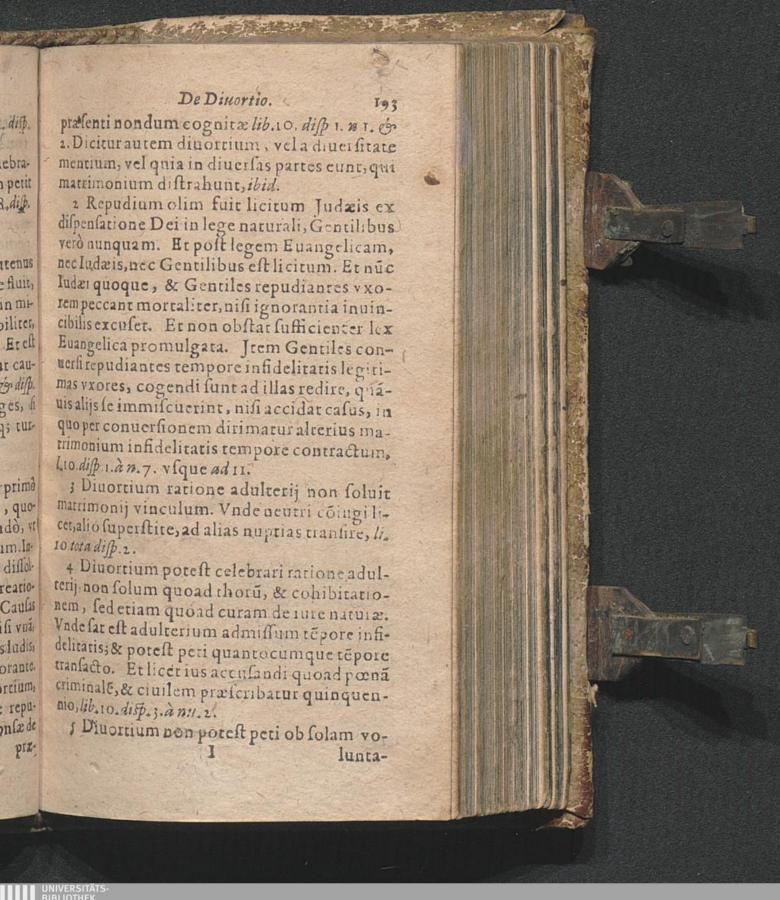
le

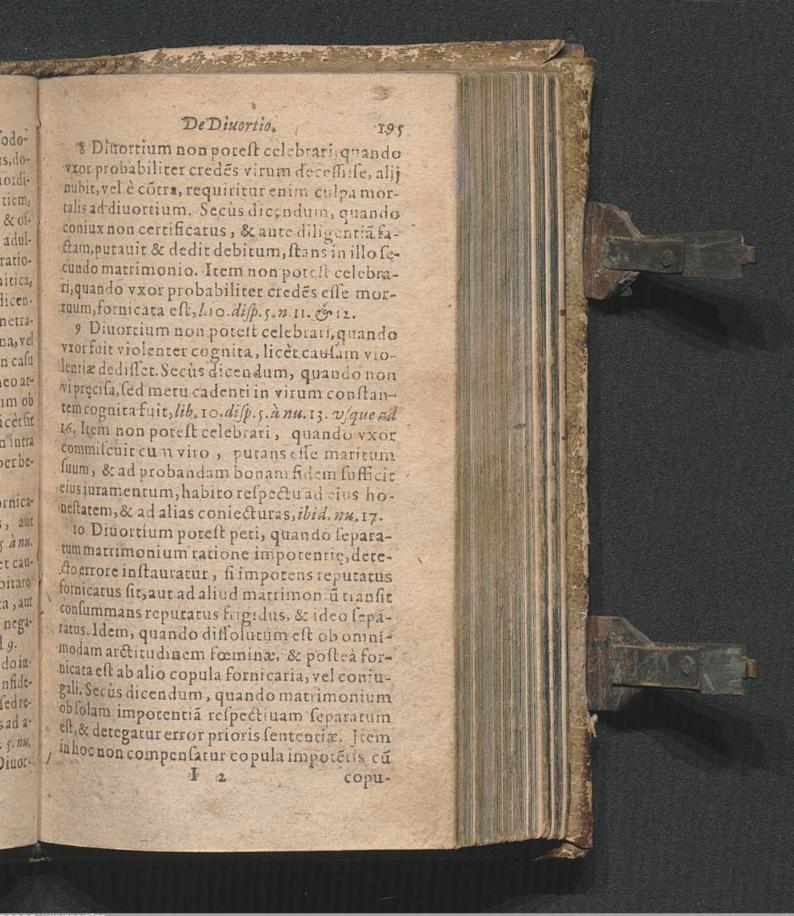

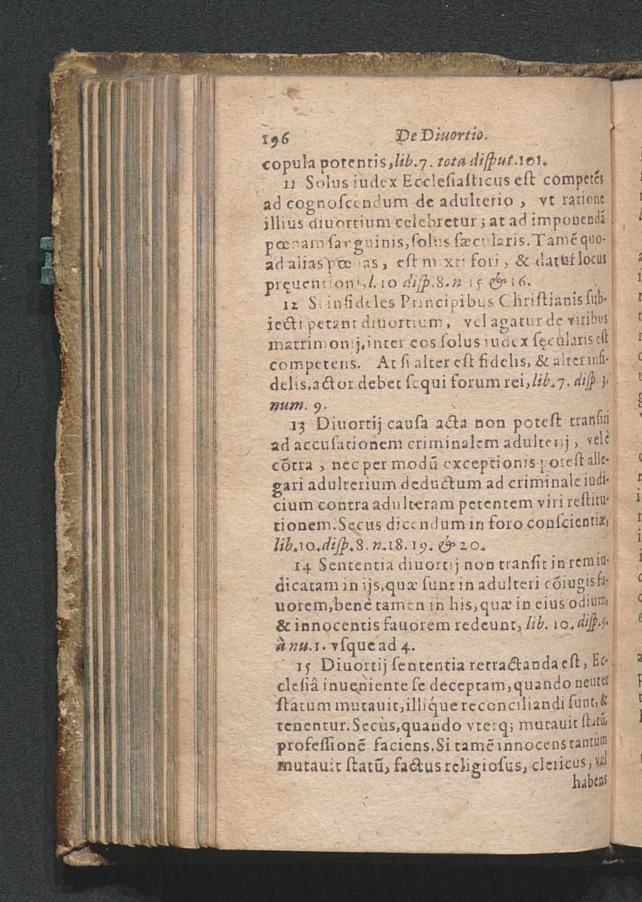

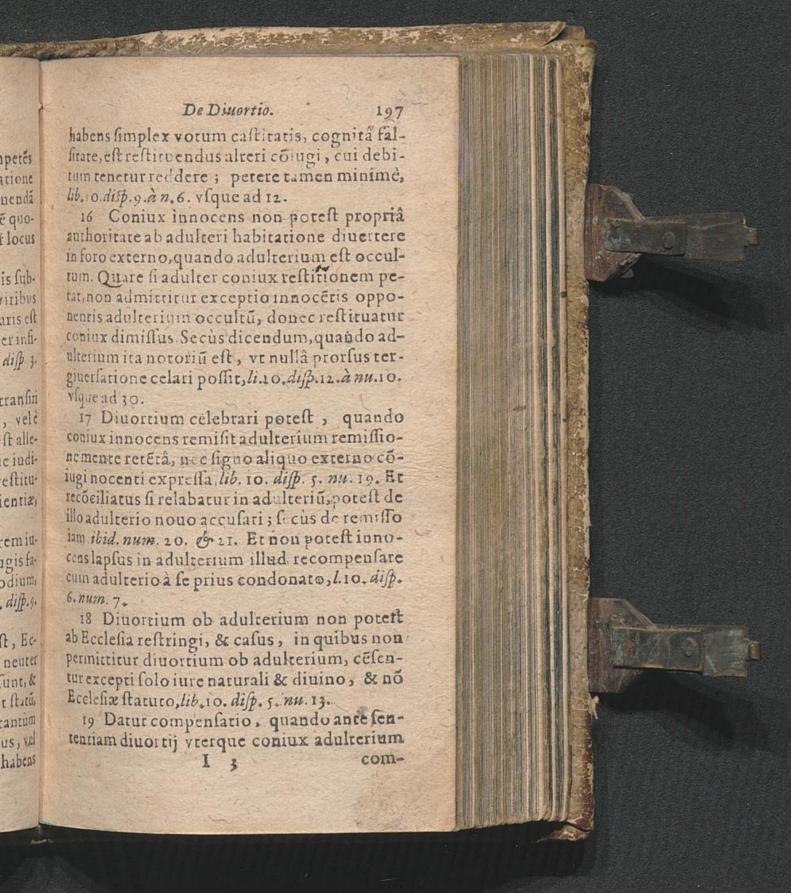

BIBLIOTHEK PADERBORN

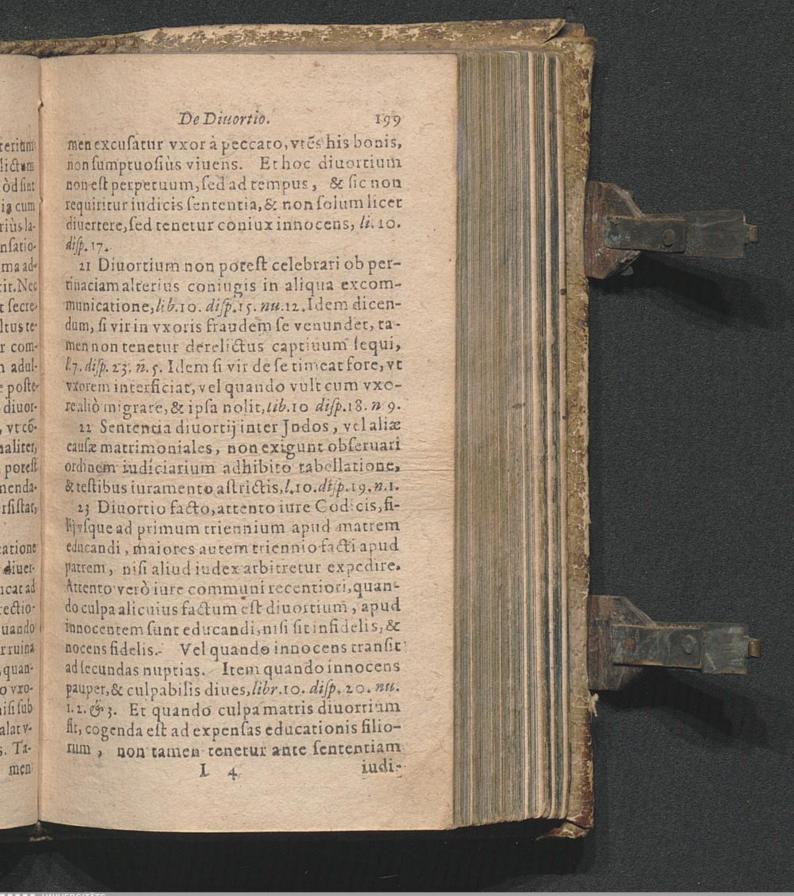

108

commiste. Et debet esse vtrumque adulteritm cerrum, & non dubium, & verumq; delictim lufficiens ad divortium. Necrefert, quodint fornicationis diuerfæ nature, vtfodomis cum adulterio. Necrefert, vter coniux sit prius lapfusin adulterium. Nec obstat compensationi adulterij mutui, fi alter coniux plurima ad ulteria, alrer verò vnum solum admiserir. Nec etiam refert, quod vnum adulterium fit lecte rum, alterum verò publicum, & occultuste netur compensare. Non tamen datur compentatio adulterij vnius coniugis cum adulterio alceriusiam condonato à coniuge polte rius adulterante. Item potest celebrare diuortium adulter pacificendo cum adultera, vtcolentiat, & ipfam non accusabit criminalites, lib.10. disp. 6. à nu.1. vsque ad 10. Item potell celebrare diuortium coniux adulter emendatus, siadmonitus alter in adulterio perliltat, lib.10. totadip.7.

20 Ob nullum crimen aliud à fornicatione carnali, vel spirituali, licet coniugibus diuertere, si coniux illo implicitus non inducatad peccandum alterum, tamen caus à correctionis aliquando licet discedere. Primò, quando est inductio ad peccandum, & timeturruina anima, vt ob lenocinium viri. Secundò, quando vir recepit viros procaces cu periculo vrotis. Terriò, renuente coiuge habitare, nissub conditione peccandi. Quartò, si coiuxalat vo xorebonis ex surro, aut y sura acquisitis. Ta-

men

iudicis. Et quando neuter est inculpa diuottij, vt si mutuo consensu separentur, siliuse ducetur à matre minor triennio, maior ved à patre, nisi iudex aliud arbitretur. Et quando matrimonium suit contractum inualide bona side, silius interim coceptus, est communibus expensis alendus, & quando alter parens suit in mala side, alendus ab eo, qui malam sidem habuit, nisi pauper sit, alius autem diues, ibid, disp. 20. à nu. 4. vsque ad 11.

24 Compensatio adulteriorum, ita sit quo ad divortium, vt si consux innoces fornicettu ante sententia divortij, teneatur redire ad coingem dimissium, & sibi reconciliari. Et dimissius potest, divortij sententia lata, accusare, ad matrimonium instaurandum, alterum coniugem de adulterio ante sententiam ab eo commisso, quamuis delictum non suerit deducti in iudicium per viam actionis, & teneturo conciliari, quamuis siti iam professus, vel sacis initiatus, l 10. disp. 9. n. 24. 25. 69 26.

25 Ebrietas sæpe repetita cum periculovitæ vxoris. est iusta diuortij causa, lib. 10 disput. 18. num. 8. Et privat iure exigendi debitumab vxore, dummodo absit periculum incontinentiæ in ebrio, l. 9. disp. 23. nu. 12.

Dormiens.

Dormiens & ebrius nunquam potestamittere gratiam, nec admittens homicidium antea præuisum, li. 9. disp. 45; nu. 31.

Doms-

Dominum.

diuor-

ilius c-

or vero

uando è bona

unibus

ens fuit

n fidem

s, ibid.

it quo-

nicetui

ad có.

dimil-

fare, ad

coniu-

com-

educti

tur re-

1 facris

ilo vi-

disput.

umab

tinen

est a.

dium

Domi-

1 Dominium per actum internum transferunon potelt, quia hæctranflatio per traditionem ht, lib. 1. disp. 3. nu . 3.

Donatio.

1 Donata à consanguineis coniugum, & ab amicis illorum parificantur, lib. 6, disp. 26. n. 2. Quando donatur vtrique coniugi ab extraneo, nec alterius contemplatione, est donum duidendum, nu.3. Idem fi donetur verique ab zque consanguineis veriusque, ibid. Quando donans est consanguineus solus coniugis donatarij, aut amicus, soli donata acquiritur domum,nu. 4. Idem quando est æque veriulque confanguineus, nu. 5. Idem quando alter consux confanguineus donantis no est causa proximaillius donationis, nu. 6. Ide quando conlugis donatarij extant benemerita erga altenus coniugis consanguineum donantem,n.7. Secus si benemerita sint collata de comunibus bonis, ibi. Quando folius mariti extant merinerga donatem vxori, acquiritur ea donatio loli marito, nu. 8. Et semper standum est voluntati donantis, si de illa constat, nu. 9. Donataaconsanguineis viri vxori, censentur donata viro. Irem donata à colanguiners vxoris viro, censentur donata vxori, licet donatio fiat à conlanguineis alterius verique coniugi. Nisi contraria loci sit consuetudo, veldonans sit Princeps, vel Augusta. Item, si fuerit res donatasolum apra contugi, cui donatur, siue sit

int

lep.

cta

int

& c

que

nan

Min

qua

mir

put

Imp

gina

reco

fied

luti

caul

caul

unc

VII I

Iem:

tion

nuū

qua

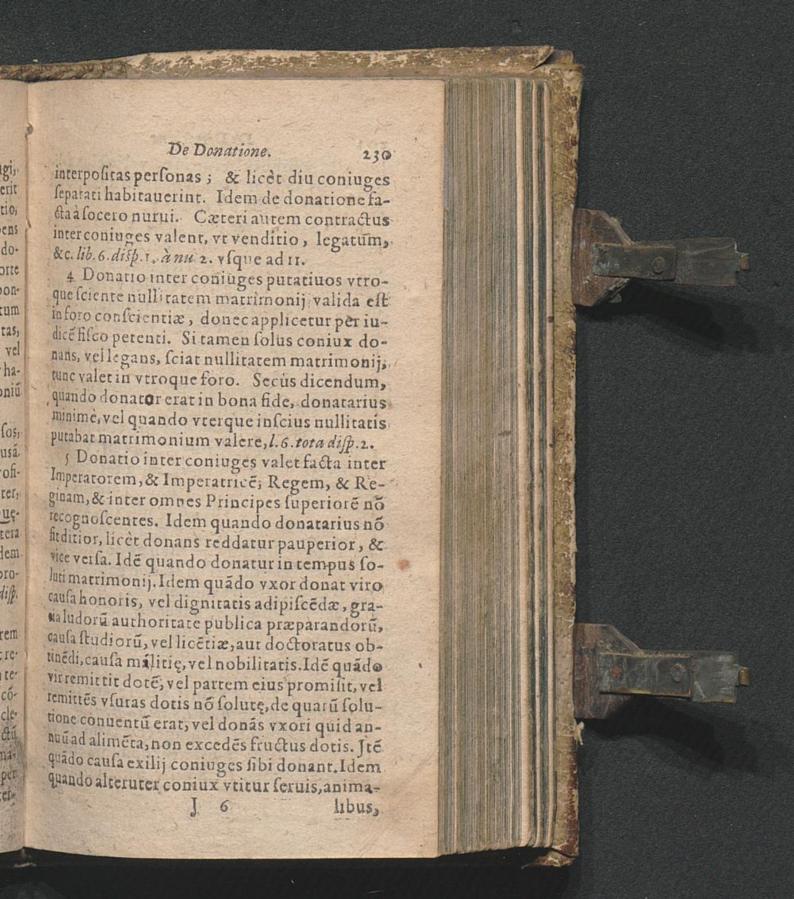
quai

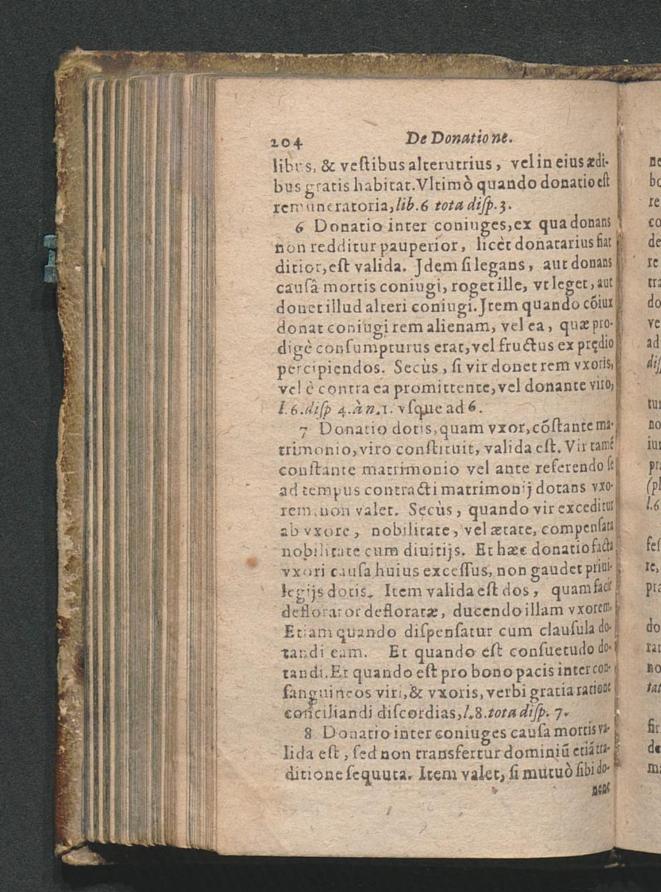
indifferens, semper censetur donata coniugi, euius contemplatione donatur, niss sueit mortuus, cuius contemplatione sit donatio, ibid. à num. 10. vsque ad 16. Vir ratam habens consanguinei donationem, non censetur donare illam vxori, & ira non confirmari morte viri, nu. 19. Item donata à consanguineis sponsisspons ponsisse, velè contra ante consummatum matrimonium, non sunt sponsalitia largitas, & ita minimè acquiruntur per osculum, vel copulam, num. 22. Et ista donatio semperhabet tacitam conditionem v. g. si matrimoniu sequatur, ibid. num. 23.

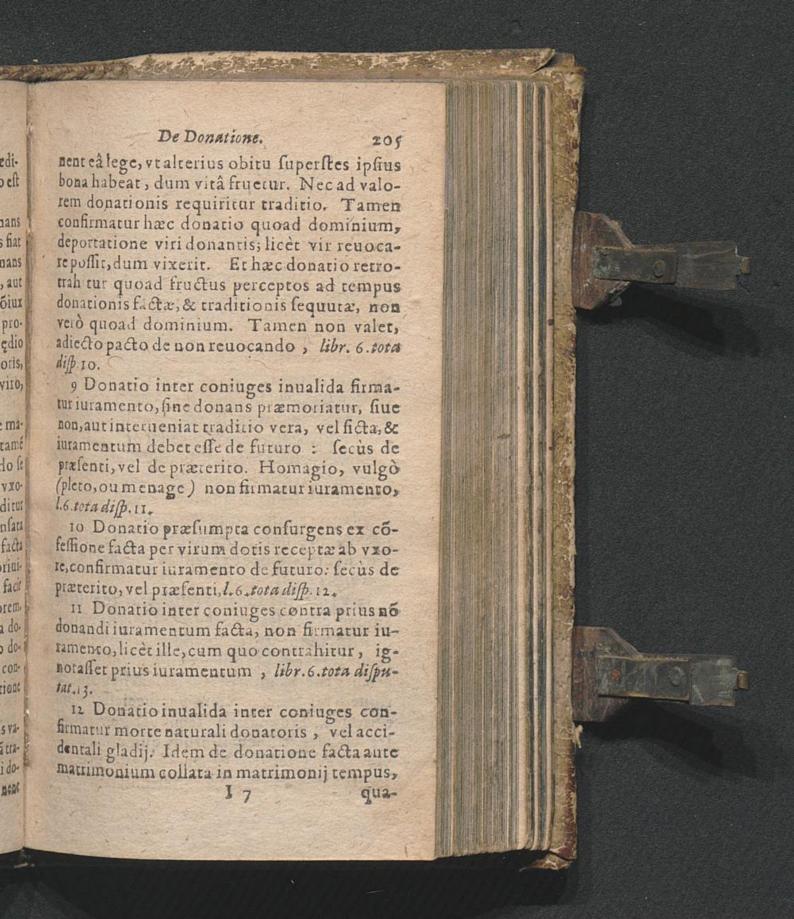
2 Donatio inter conjuges, vel sponsos, quædam est simplex, quædam verò ob causa. Illa, quæ ex mera donantis liberalitate prosecifeitur, hæc verò, quæ non merè liberaliter, sed ob aliquam causam sit, & est triplex. Que dam sponsalitia largitas, de qua videnda litera. L. in ipso verbo, & alia Arrha, de qua eodem verbo dictu manet suprà; & alia donatio propter nuprias, vel ante illas, de qua hic, li. 6. disp

Il num. I.

3 Donatio simplexinter virum & vxorem non est valida, quatenus ad libitum potestre uocari à donante. Donatarius tamen nonte netur illam restituere statim, licct siat ante cossummatum matrimonium receptas que Eccle siæ benedictiones. Idem si siat ante contractum atrimonium, dilato essectu in rempus matrimonium, dilato essectu in rempus matrimonij contracti. Idem si siat donario per

quatenus non præiudicat legitimæ ascendentium, vel descendentium, quæ non est propie legatum. Prima conditio requisita, ve confirmetur morte, est traditio rei donatein quocuque tempore vitæ donantis, vel aliquid habes vim traditionis veræ, velfictæ, vt confello dotis recepta, facta à viro, constantemanimonio, velrerentio vsus fructus, & similiter, quando vxor erit debitrix mariti, & animo donandi remittit, vel si tradat donans donano rei instrumenta, vel conficiat instrumentum rei donatæ, vel si faciat transferri rem sibi debitam in vxorem per se, vel per alium. Secunda conditio est, ve prius decedar donans, & in dubio, an prius obierit, firmatur. Tertia elt, vt non excedar donatio quingentos aureos ablque infinuatione, & quando excedit, solus excessus non confirmatur. Quarta est, ve donans in eadem voluntate permaneat vsque ad mortem, nec tacite, nec expresse reuocans, lib.6. tota dif. 14.

13 Vt dicatur donatio reuocata, requiritur euidenter constare dereuocatione. At nontequiritur reuocatio traditionis. Item censetur reuocata tacitè per alienatione, pignoratione, etiam generalem, & per specialem hypothecationem rei donatæ. Item per specialem instrutionem rei donatæ: secus per generalem. Item per legationem illorum, quæ donaucrat, vtens verbis legati. Etiam per diuortium posteà sequutum, vel per adulterium, autluxu-

2100

rio

ma

CUI

ext

1111

cul

iur

YILL

reu

nari

firm

liun

Ver(

con

COU

ante

lica

fide

reuc

con

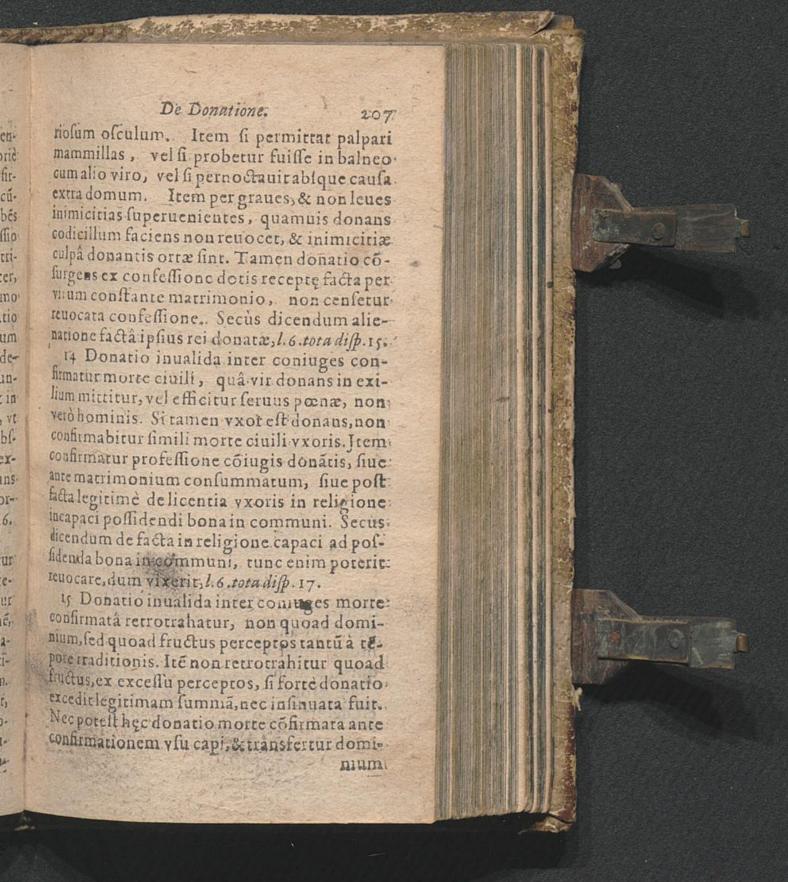
DILLI

trué

Ne

con

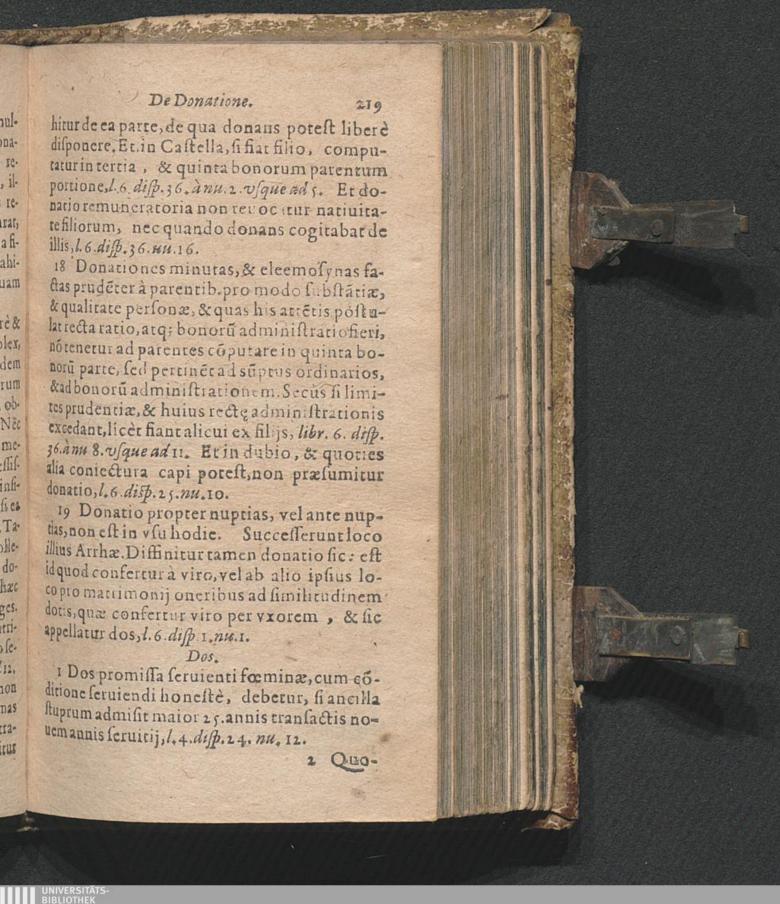
UNIVERSITATS-BIBLIOTHEK PADERBORN

est debitalege iustitia, non minuit legitimas alcendentium, & descendentium, sed extra-

pithe

uem

220 De Dote.

Quoties fas est parentibus exheredate ob cansas iure permissas, immunes suntabob ligatione dotandi filias : tenentur camen constituere dotem filiabus quas matrimonio collocant, etiam nulla facta mentione dotis. Et quamuis filia diues fir. Er non folum nubenti, Ted monasterium ingredienti. Et taxandaest dos considerata dignitate eius & mariti, & quantitate facultatem patris, & numero filiorum Jem tenentur dotare filiam nubentem indiguo, & ipsis inuitis, maiorem 25. annis. Et minorem 25 annis absque suo consensudigno promittente dotem, fiue no, nifi filia dius sit. Idem quando vir, vel fæmina indignú matrimonium iniere, habentes alimenta. Secus quando non habent alimenta; tuc enim tenetur pater non folum filio dare, sed eius vxon, li4 disp. 26. anu. 1. v sque ad 21.

dita

per i

mor

effe.

non

6

terti

neus

7

vir d

ibid.

8

tum

præl

velq

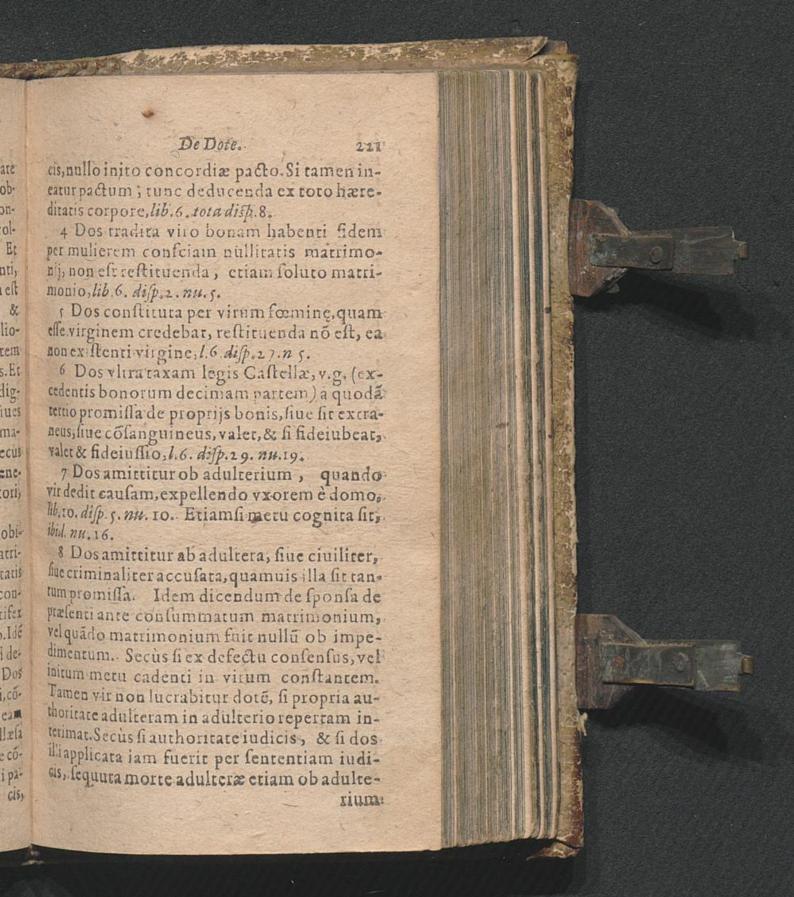
Tan

thor

terir illi a

3 Dos quam constituit vir ignobilis nobili, velsenex iuuenculæ ante contractu matrimonium, deducenda est ex toto hæreditais cumulo, vtæs alienum. Idem si vir dotet consanguinea, eò quò de a lege dispesauit Pótist in consanguinitate, vel alio impedimento. Ide de dote constituta per viru vxori, eò quò des sonauit eam, casu quo tenerur ea ducere. Dos tamen constituta per viruignobile nobili, constanti ia matrimonio, deducenda est de camparte, de qua potest vir libere disponere illesa legitima. I dem de dote constituta ratione consucutadinis permittentis, vel ratione boni parte di successorie di success

UNIVERSITATS-BIBLIOTHEK PADERBORN

rium præcedens:tamen in confeientia nonte netur illam restituere, l. 10. disp 8. à nu. 2. vsque ad 9. Et non debetur ante judicis sententiam dos adultera, ib.nu.13.

9 Dos recuperatur cum cateris bonis, coiugibus semel reconciliatis siue reconciliatio præcedat sententiam, sue non, l. 10. disp 8 m. 21. Et dos non perdirur à vidua ob fornicauo-

nem, l.7. difp. 90 n.9.

10 Dos viduæ non amittit prælatione per eransirum ad secundas nuprias, l. 7. disp. 88.nu. 34. Item dos non amittiturab vxore patienti oscila, & amplexus, & tactus ad mammillas, adulterio non sequuto, libr. 10. disputat. 4.nn. mer. 12.

II Dos non potest repeti à viro pertinad in excommun catione, nisi propter eamst damnatus tanquam hæreticus, lib. 9.disp.14

12 Dotis causa est solius iudicis sæcularis, eamen pertinet ad iudicem Ecclesiasticumso. lum ranquam resaccessoria, quando ergaillum agitur de diuorrio, libr. 10, disputat. 8.111-

mer.15.

13 Dos potest integra recuperari, foluto matrimonio, non foldendo exbonis dotalib. debita à viro contracta ad ipsam, & familiam alendam, etiam famulorum mercedem, domus locationem, vestes, & cibaria familia. Et idem dicendum de filijs respectu patris, lib.gi difp.4.71.28,69 29,

14 Do-

14 telt è libr.9

ī

prom nem, milli adhit prom dum

de vi

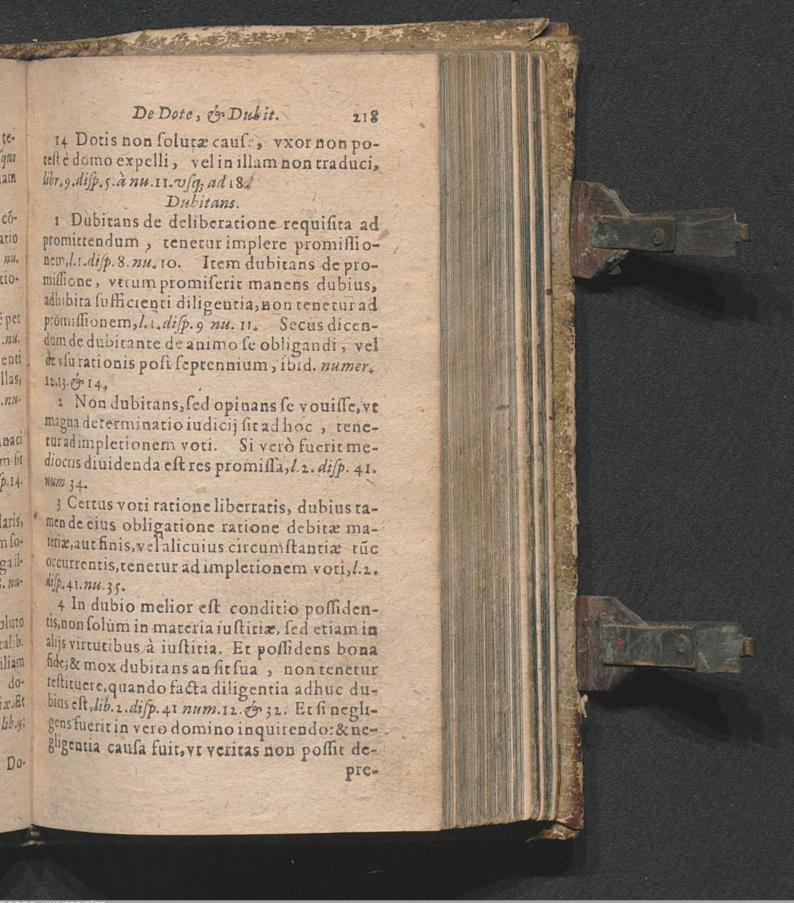
12.13.

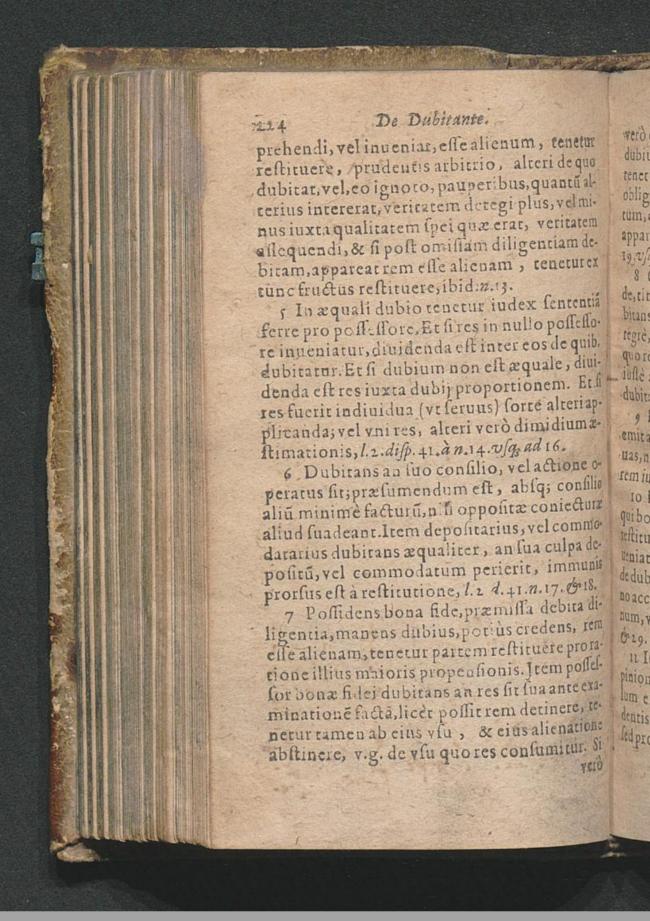
magi tura dioci 14472 3 (

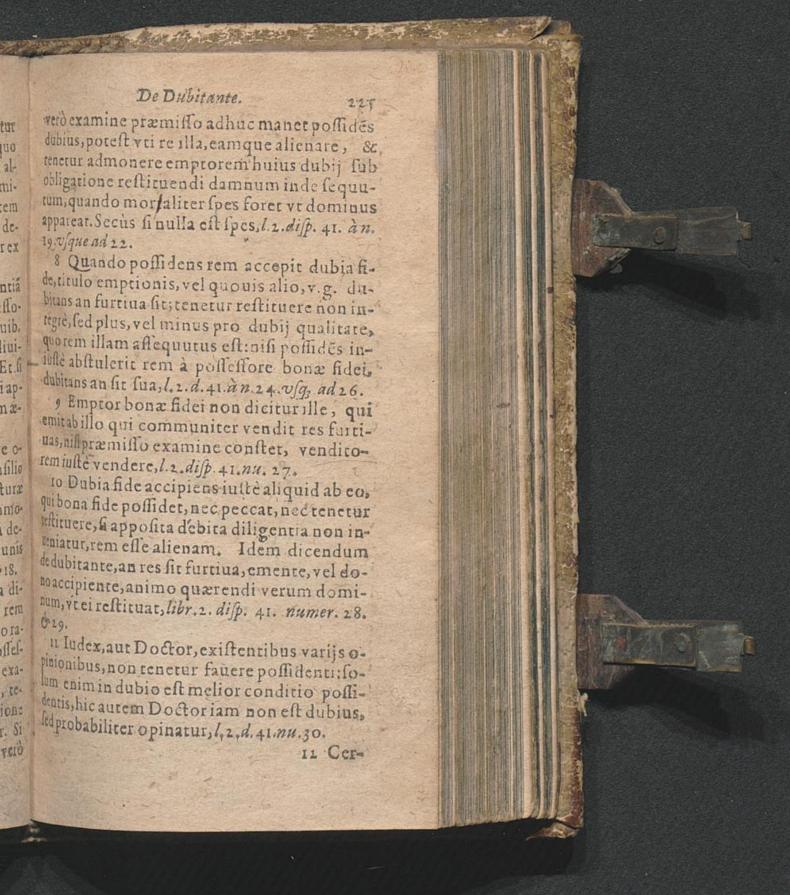
men tenæ occu disp.

tis,n alijs fide; refti DHIS gens

glig

12 Certus de voto, dubius autem voti qualitatis, vt, an youerit castiratem, velse no fornicaturum, aut non duchurum vxorem, vel an vou rit religionem in communi, vel tantum dererminatam, vel si vouit castitatem, & religionem, an vouerit castitatem dependenter arel gione, tenetur vouens in his omnibus euenribus adid, quod minus eft, lib. 2. difp. 41 num.33.

23 Dubitans an fit impositum præceptum diuinum naturale, vel humanum de aliquate non obligatur. Secus, si est certus de præcepto, & dubitat, an obl ger, & non est locus epieich æin dubijs.libr. 2. disputat. 41. numer. 36.

On 37.

14 Dubitans post factam diligentiam sulficientem, an habeat ætatem requisitam adie iunium, non tenetur ieiunare. dum si dubitat de ætate requisita ad ordines vel beneficia.tunc enim debet constare. Item dubitans de pubertate, aut minori ætate, porest voti personalis, aut realis irritationemi patre obtinere, l. 2. d. 41.n ; 8. & 39.

15 Dubitans, an audita fuerit hora nochis duodecima, edens vel bibens, non potest die sequenti ad Eucharistiam accedere : potell tamen edere carnes, licet dies sequens sition. nij. & conare. Si tamen hod e ellet dies ieinnij, & dubirem an sonnerir hora duodecima noctis, non possam conare. Er quando sunt diuersa horologia, & aliquorum sonathora

duod DILIC. quen ueilla doest lonar quanc finat l DICATO

16 dever adaffe Petere ra, por mora rrabin dema

& tem locon adulte rique 17

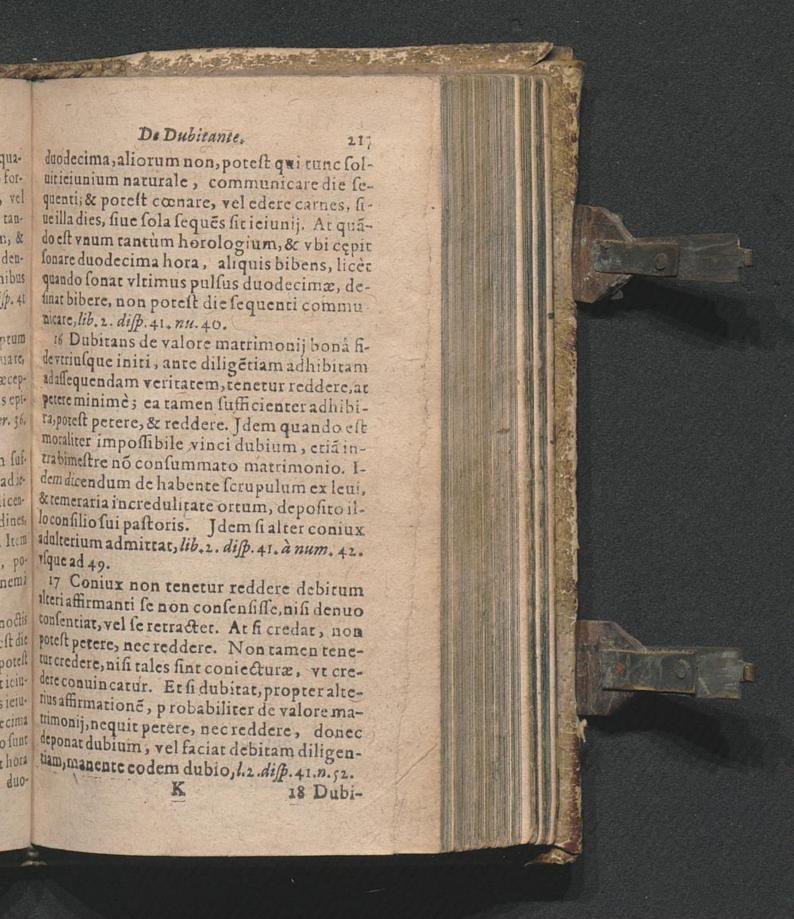
alteri a

confer

potest

tur cre dere c nusaf trimo depon

tiam,

18 Dubitans vterque coniux de valore mo trimonij ab vtroq; bona fide initi, non potel petere, nec reddere ante adhibită diligentian ad vincendum dubium. Et quando altertatum dubius est, & petit à non dubităte, potel coniux non dubius, conscius dubij, negatete bitum, lib. 2. disp. 41. nu. 55. 65.

potest petere. Tenetur tamen redere alterib na side possidenti, & possidens bona sidem tenetur reddere alteri dubitanti & petentish men dum non dubitat potest petere, & redire, & nuptiæ mala side contractæ non sunt ritandæ. Quando verò vterque est dubius potest petere, necreddere, nisi sint ratios essicientes opinionem probabilem, licètos traria sit probabilior, l. 2. tota disp. 42.

20 Quando impedimentum amoueri prest proprio consensu, ve seruitus ignori dubitans de valore matrimonij ale bonasi cotracti, potest petere, & reddere animonisticandi præcedes matrimonium nullum, qua do impedimentum est occultum. Secus dica du, si sit publicum, aut desit animus ratissis vellis mota. Et in hoc dubio tenerur redde debitum, etiam iudice non præcipiente, di ciente animo ratissicandi, nec sibi prejudicum inferre, lib. 2. sota disp. 43.

dubitans, sed probabiliter opinas, nullumes matrimonium, non potest petere, etiamadi

UNIVERSITÄTS BIBLIOTHEK PADERBORN dere, tus fi quale litati quan diffus

depo depo 23 2qui nans, habit

firm:

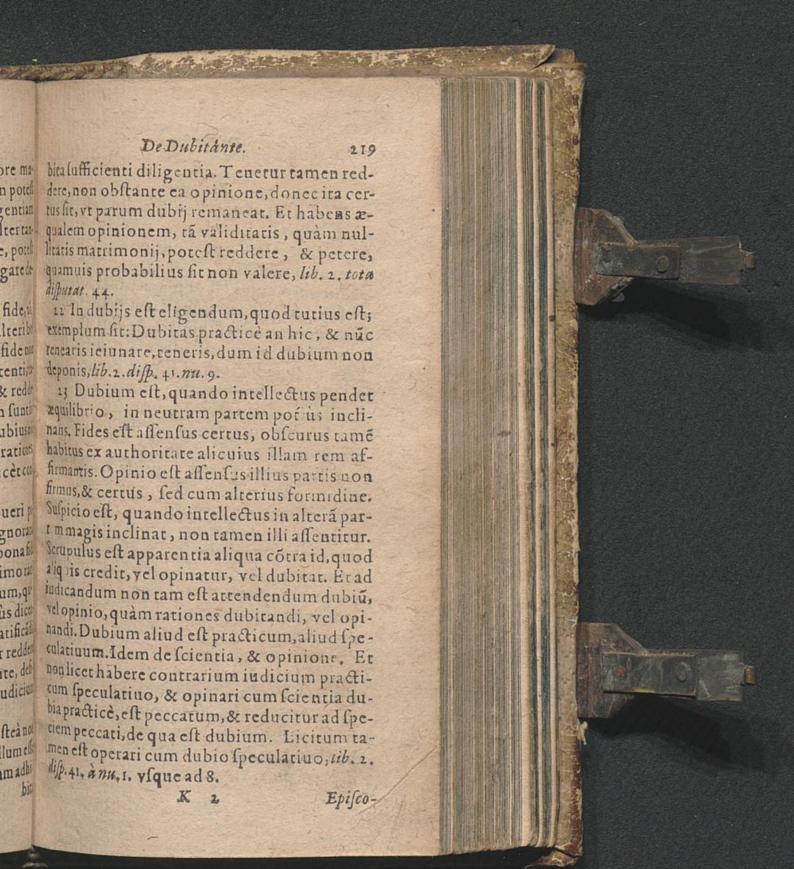
exem

Sulpi t.mr Scruy 2/19 1 indic velo nand

cum bia p ciem men

culat

nonl

BIBLIOTHEK PADERBORN